

SLOVENSKI NAROD.

dostavljen na dom ali če se hodi ponj:

celo leto naprej	K 48—	četrta leta „	12—
pol leta „	24—	na mesec „	4—

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno **po nakaznici**.
Na samo pismene naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.
„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5 (v I. nadstr. levo), telefon št. 34.

gr. D u n a j, 29. junijs.

gr. D u n a j, 29. junijs.

Ko je početkom junija šlo za sklicanje parlamenta, je vitez Seidler znova izjavil, da parlamenta ne skliče, če ni vnaprej dana večina za provizorij in vojni kredit in če ni jamstev, da ne bodo Čehi in Jugoslovani delali nevarnih sitnosti. Dne 14. junija so nemške stranke slovesno izjavile, da če teh jamstev ni, naj se vlada naprej brez parlamenta.

Včeraj izišlo cesarsko pismo je nad vse zanimiv politični akt. Vse Seidlerjeve in nemške vodilne misli so vržene na cesto. Cesar sklicuje parlament brez jamstev katerekoli vrste. Izjavlja se za parlament in proti § 14. Nemško in Seidlerjevo stališče je odločno odklonjeno. To danes stoji, parlament se dne 16. julija snide.

Kdor je pazno zasledoval nemško politiko zadnjih 14 dni, je videl takoj, da Nemci dobro vedo, da branijo ne-mogočo stvar in da zdrave bolnika, ki mu ni pomoči. A prestiž in volilci, to so dve stvari, ki so nemški delegaciji tako važni, da to mora upoštevati celo njih-ov nasprotnik. Ta furor, ki so ga zbu-dili Seidler, Czernin in »Volkstagie«, je kakor nevarna zver, ki jo treba s pre-vidno taktiko pripraviti, da zleze spet nazaj v kletko. »Der dumme Kerl« sla-vi vsled tega danes zmago, ker iz ce-sarjevega pisma čita le, da Seidlerjeva demisiija ni sprejeta. Nič ne pomisli, da je ministristvo v sedanji sestavi nemo-goja stvar, ker vsebuje pereča nasprot-ja. Nič ne pomisli, da sklicati parla-

Cesarjevo pismo je smrt Seidlerja, a dozdevna zmaga Nemcev. Na krmilu sedi danes politični mrlič, ki varuje mesto prehodnemu kabinetu. Varuje, da ne bi Nemci že v naprej izsili iz novega kabineta toliko, da bi spet večina v parlamentu nemožna postala.

★

D u n a j, 30. junija.

Danes je bil razglašen dnevni red za državnozbornsko sejo dne 16. julija. Na dnevnem redu se nahaja vladna predloga o proračunskem provizoriju, o podaljšanju poslanskih mandатов do 31. decembra 1919 ter nekatere manjše predloge. Značilno pa je, da vlada ni predložila predloge o vojnih kreditih. Gospod Seidler se očitno tolaži s tem, da se bo uspešnejše pogajal, ako pusti za enkrat občutljivo zadevo vojnih kreditov na strani. Zlasti upa na ta način pridobiti nemške socialne demokrate, da bi mu vendarle priskočili na pomoč. Čim bolj namreč šteje Seidler glave svojih ljubih, tem jasnejše mu mora biti, v kako veliki — manjšini da so. V najugodnejšem slučaju bi glasovali za vladne predloge, ki jih Seidler priporoča. Nemci vseh barv, Ukrajinci in oba znana nesrečna Italijana (Faidutti in Bugatto), kar da k večjemu 220 glasov. To pa seveda daleko ne zadostuje. V smislu svoje misije se sedaj pogaja grof Silva z nemškimi socialnimi demokrati, da bi pomagali pri rešitvi akciji za Seidlerja. Ne verjamemo, da bo uspel.

Nemški in Seidlerjevi računi s Poljaki so bili seveda od vsega početka napačni. Razpoloženje v poljskih krogih je z ozirom na zadnje dogodke postalo še ostreše in voditelji poljske delegacije izjavljajo, da je vsaka podpora Poljskega kluba Seidlerju izključena in sicer ne le direktna, temveč tudi indirektna. Nekateri nemški politiki so se namreč vdajali nadi, da bodo mogli Poljake pridobiti vsaj za to, da se bodo pri glasovanih abscentirali. Zgodilo se bo ravno narobe. Poljaki bodo sklenjeno glasovali proti Seidlerjevim predlogam. V sredo se vrši seja parlamentarne komisije Poljskega kluba, ki bo sklenila sklicati novo zborovanje poljske delegacije v Krakovu, ki naj poskusi zediniti zopet vse poljske poslane v novo parlamentarno organizacijo po vzoru Češkega svaza.

Zanimivo je, kako presojaajo Poljaki današnji položaj. Odlični poljski voditelji izjavljajo: Z novim lastnoročnim cesarjevim pismom vitezu Seidlerji kriza ni prav nič izboljšana. Poljski klub vztraja na svojem stališču in vlada je brez večine. Ona ima proti sebi ne le večino v parlamentu, temveč večino avstrijskega prebivalstva. V eni stvari je Seidler že danes najobčutnejše poražen, ne malo po zaslugi Poljskega kluba. Kajti proti njegovi volji je sklican parlament. Kdor sedaj od Poljakov pričakuje, da bodo svoje stališče napram Seidlerju revidirali, jim podtika možnost, ki jo z ogorčenjem odklanjajo. Poljaki smatrajo, da je Seidlerjeva usoda zapečatena in da se bo 16. julija sestal parlament, pa brez Seidlerja.

Dunaj, 28. junija. (Kor. urad.) »Wie-
Ztg.« priobčuje nastopno cesarjevo
poročno pismo:

Ljubi dr. vitez Seidler!
Akoravno v mojem lastnoročnem
nu od 23. junija t. l. pridržani poiz-
m, premostiti težave, ki so moje av-
vjsko ministrstvo dovedle do demisi-
doslej še ni privedel do zaželenega
eha. smatram vendar za potrebno,
demisije ne sprejem in naj ministro-
se še naprej ostane v službi. Ker je
na drugi strani moja trdna volja, da
parlamentarni obliki vladanja ne na-
me premor, odrejam, da se državni
ar za odnovo svojega poslovanja skli-
da na 16. julija t. l.

Eckertsau, 28. junija 1918.
 Seidler l. r. Karell r.

Z odkritosrčno radostjo in globokim zaželenjem poročamo o ustanovnem zboru Jugoslovanske demokratske stranke. V dveh zborovalnih dneh je bilo opravljenega toliko lepega stvarnega dela, izpričane toliko zdrave politične izobrazbe, posvedočene toliko krasne vneme, da posnosno rečemo: takega političnega sestanka še ne pomni Slovenija. Ustanovni zbor JDS je bil pravi parlament naprednega slovenstva in položil je trdne temelje novi politični organizaciji jugoslovanske narodne in demokratske misli v našem narodu.

Združitev vseh slovenskih naprednih, demokratičnih elementov je izvršena stvar. Kako nujni potrebi je JDS, s tem ustrelega, je pokazala udeležba zapornikov iz izvenkranjskih pokrajin. Iz Štajerske, Koroške in iz Primorja so prihletli najodličnejši napredni narodni delavci in v iskrenem sporazumu, v pristranskem medsebojnem razumevanju, pa tudi v trdni, odločni volji združiti vse napredne sile širne slovenske domovine so zaupniki razpravljali o programu in organizacijskem statutu nove skupne stranke.

Poseben značaj je dala ustanovemu zboru udeležba narodnega ženstva. Prvič je slovenska žena nastopila kot moč enakopravna politična čimteljica in njeno živahno sodelovanje zlasti pri razpravah v odsekih, je dokaz njene politične zrelosti. JDS, je pri svoji ustanovitvi tudi na zunaj pokazala, kako visoko ceni ženo kot narodno - politično delavko, poleg predsednika je načelovala ustanovni skupščini ženska predsednica gospa dr. Tavčarjeva in v izvrševalni odbor je bila izvoljena gđica. Anica Gogalova.

S posebnim zadoščenjem beležimo

naravnost o g r o m n o udeležbo pri ustanovnem zboru JDS. Iz vseh slovenskih pokrajin in zlasti tudi z dežele je prišlo že prvi dan toliko zaupnikov, da se je pri reditelih že v soboto izkazalo z legitimacijami **nad 1300** posetnikov. Odseki so zborovali od pol 9, zjutraj s kratkim opoldanskim odmorom do 7. zvečer in ves ta čas so bila nihova zborovališča polna poslušalcev, ki so z napeto pozornostjo in živim zanimanjem sledili poročilom in debatam. To je dokaz izredne politične zrelosti. Glavni skupščini je prisostvovalo **nad 1600** zaupnikov in navzlic dolgotrajnim formalnim razpravam, združenim z glasovanjem o programu in organizacijskem statutu, so vztrajali zborovalci od 8. do pol 1. v nepretrgani pozornosti. Naravnost svečano razpeloženje in zaščenoje vsled srečno izvršene ustanovitve stranke pa se je na koncu izlilo v navdušeno pevanje naših narodnih himen.

Posebno obilježje je dala ustavnemu zboru JDS, udeležba zastopnikov češke državnopravne demokracije in zagrebške jugoslovanske demokratske grupe. Manifestirala je idejno zajedništvo češke in jugoslovanske demokracije. Zastopniki so prirejali gostom prisrčne občevljene ovacije.

V popolni harmoniji vse organizacije JDS, je bil končno izvoljen prvi izvrševalni odbor nove stranke, v katerem so enakomerno zastopane vse naše pokrajine. Za načelnika JDS. je bil soglasno izvoljen predsednik pripravljalnega odbora župan dr. Ivan Tavčar; nova stranka je s tem pokazala, kako visoko ceni njegovo politično preizkušnost in njegove zasluge za združanje slovenskih naprednih sil.

Z burnim odobravanjem so bile sprejete zaključne besede predsednika ustanovnega zbora: »Na delo!« Ustanovitve JDS. je prvi korak, s edaj bo moralo napredno slovenstvo pokazati, da se zaveda velikih dolžnosti, ki jih je prevzelo 29. in 30. junija.

Zastava jugoslovanske demokracije
je razvita, sedaj se naj vrsti pod njo
četa za četo k zmagovitemu pohodu
svobode!

Ljubljana, 29. junija.

V imenu pripravljalnega odbora JDS je otvoril njega predsednik dr. Ivan Tavčar zborovanje, opozarjajoč, da se vrši glavno zborovanje šele drugi dan in da ima ta prvi sestanek zaupnikov N. N. S. samo namen uglasiti zadnje težkoče in odločiti o programu in organizacijskem redu snujoco JDS. Pozdravljajoč številno došlo zaupnike na tem historigenem zborovanju, ki ji pomenljivo samo za stranko samo, marveč ki dohiva svoj posebni pomen v celotnem položaju, odpira zborovanje ter sporoči zborovalcem, da je bilo pripravljalnemu odboru mnogo do tega, da omogoči to velepomembno in za naše kraje odločilno zborovanje. V teh časih, v katerih živimo sedaj, je bilo to zelo težavno. Predsednik želi posvetovanjem čim boljšega uspeha.

Dr. K r a m e r predlaga, naj se posvetovanja vrše v treh odsekih. (Sprejeto.)

Za predsednika organizacijskopoli-
tičnega odseka je bil nato izvoljen pod-
župan ljubljanski in deželni odbornik dr.
K. Triller, za glavnega referenta
glavni urednik dr. A. Kramer; za go-
spodarski odsek je bil izvoljen za pred-
sednika ravnatelj I. Hribar, za refe-
renta poslanec A. Ribnikar; v pro-
svetni odsek so bil izvoljeni za predse-
dnika deželni poslanec dr. Fr. Novak,
za glavnega referenta pa prof. dr. Fr.
Ilešič. Političnemu in organizacijske-
mu odseku se je obenem naročilo, da iz-
dela za ustanovno skupščino kratek po-
slovnik.

Z željo, da bi zborovanja odsekov imela kar najboljši uspeh tako za snujočo se stranko, kakor za ves narod, je predsednik dr. I. Tavčar pozval odseke, da prično s svojim delom, nakar so se porazdelili posamezni odseki po raznih dvoranh ter je zboroval organizacijsko-politični odsek v mali dvorani, gospodarski odsek v veliki dvorani in prosvetni odsek v čitalnični dvorani Narodnega doma.

**GOSPODARSKO - SOCIALNI
ODSEK.**

Predsednik ravnatelj Ivan Hribar, glavni poročevalec deželni poslanec Adolf Ribnikar.

„Demokracija.“

Jugoslovanska številka.

Cele strani so bele; kar pa je bilo »črno na belem« ter je torej res, to je čital le gospod cenzor. Hvala Bogu, da poznamo čisto jugoslovansko resnico že tako natanko, da jo vidimo živo tudi tam, kjer nam jo cenzura pregrinja s svojimi mrtvaškim prtom.

Na smrt obojen je ves uvodnik in vsa »Gospodova molitev« Abditova: »Daj nam naš vsakdanji kruh«. Močno izprebelen je tudi članek »Sile narodnega prebujenja«, ki ga je spisal nekdo z angleškim imenom Outlaw. Zapadle so nadalje nekatere točke zagrebske socialističke rezolucije z dne 1. maja. Blagor obojencem! Zakaj njih je vstajenje!

Kar je razprav ohranjenih, ne govorimo vse direktno na Jugoslovansktvu kot današnjem političnem problemu; kar jih ni naravnost političnih, pa so važne za notranji ustroj in razvoj naše bodoče države. Pavel Flerić priobčuje načrt šolstva, ki se znatno razločuje od današnjega ustroja našega šolstva, dr. Al. Zalokar pa piše z močnimi poudarki o »Zdravstvenem preporodu«, ki bo potreben jugoslovanskemu narodu kakor vsem ostalim narodom, ki jih le zdejda vojna: žal dosle nimamo dru-

štev, ki bi skrbela za ljudsko zdravje, nimamo časopisov, ki bi zanašali pouk o higijeni med ljudstvo, nihče ne stopi med narod, da bi ga z besedo poučil — in menda nihče ne premišlja o tem, kako se bodo te stvari uredile, ko napoči čas za to». Hipno manj aktualna a stvarno zanimiva je »Ideja slovenskega naroda«; priobčen je le še začetek te anonimne razprave. Ker smo Slovenci svoje državnosti izgubili, predno se je mogla ukoreniniti in razviti, v srednjem veku kot narod nismo prišli v poštev niti gospodarsko niti kulturno niti politično. »Outlaw« se pa vpraša, odkod ta današnja sila, od kod ta energija nacionalnega gibanja, ki jo kažejo sedaj vse plasti našega naroda. Odgovarja: »Sila poleta in moč vztrajanja ni nikdar le posledica uvaževanja ali neuvaževanja državnih oblasti, ni zgolj učinek političnega ali narodnega zatiranja, nego je gospodarski in socialni razmah naroda, ko je ta prispeel do svojega narodnogospodarskega in socialnega uveljavljenja, ko se je zavedel samega sebe«. Jaz razumem te besede tako: Narod je razvil gospodarske sile in se jih zavedel — od tod njegova energija. Avtor sam pa to misel brž prevrne, ko skoro v isti sapi naglaša, da moremo nastanek današnje nacionalne energije razumeti le »na podlagi razumevanja naših narodnogospodarskih potreb«, da je današnji boj »vzrastel iz narodnogospodarske potrebe« — torej ne ženejo nas gospodarske sile, ki jih že imamo, ampak potrebe, ki jih šele čutimo. Zal da

glede Slovencev ne velja niti eno niti drugo; s il še nimamo toliko; glede potreb pa je treba priznati, da se Šiši sloji niso zavedali, da je naša gospodarska rešitev le v Jugoslaviji. Današnje naše nacionalno - jugoslovansko gibanje je marveč naravno nadaljevanje in razširjanje jugoslovanske pokreta, ki je razvzemal mnogo duhov že pred vojno; velika vojna, ki je ravno dobila značaj borbe za ideje, ki je tresla države in močeno uveljavljala nacionalnost, ki je, čim dalje je trajala, vsakemu potemtakemu narodu klicala: »Zdaj ali nikoli!« je naravno moralo zopet oživit eni pokret; kar so pred vojno le nekaterniki poudarjali, da more namreč Slovenstvo dobiti čar privlačnosti in aktivnega veselja le po močnejšem Jugoslovanstvu, česar žal aktivni politiki pred vojno večinoma niso uvaževali, to se je sedaj v svetovni katastrofi spoznalo za pravo in obenem za mogoče; rekla se je politična beseda deklaracije in politična gesla vzgo, če pridejo o pravem času; grozote, ki so jih naši neprijatelji uprizorjali z nami začetkom vojne, so političnim besedam »dajale rodovitna tla. Pa beseda »samoodločba«, »revolucija«, ki je zavznela no Evropi, ko smo poznali le tiranske Stürgkhove paragrafe, ali ona ni marala zbudit tudi speh? Naše sedanje politično življenje je sigurno poteklo iz nacionalistično - svobodoljubnih virov; treba je pa seveda, da se radi bodočnosti vglablamo v gospodarske probleme, **kakor je to storil Outlaw.**

Dva članka sta pisana v srbohrvatskem jeziku, enega je napisal urednik »Kni. Jug«, nacionalist izza časov pred vojno. Niko Bartulović, drugega pa znani voditelji zagrebskih socijalnih demokratov V. Korač. Bartulović naglašava »demokraciostno jugoslovanstvo« ter pravi: »Separatizmi su uvek aristokratskog porekla, posledica feudalnog sistema. Široke mase osećaju sredstvo dublje nego pojedinci; i iz potrebe i iz instinkta. Prost čovek potrebu svakog suseda i svak mu je stric, brat ili kum ... Narodno jedinstvo mi smo naučili od seljaka. To nije fraza: ne velim naime da nas je seljak naučio, već da smo mi naučili. Nije nam on propovedao, ali on je živio ... Inteligencija prima od naroda sirovinu jedinstva, devičansku snagu njegovu, da mu je onda pruži izdelanu u oružje za život i borbu«. Najbolji dokaz za demokraciostno Jugoslovanstvo je činjenica, da se je v najširših krogih vcepila v petih letih, dočim so se druge ideje morale boriti Bog ve kako dolgo, da so se prijele vsaj v gornjih krogih. Tudi Korač naglašava da jugoslovanstvo za napredne demokratske struje ni kaka abstrakcija, ampak stvar prave, stvar, ki jo razmere naravnosti vseljujejo; socialist nikdar ni niti zapazili razlike med Hrvatom in Srbom; to razlikovanje so gojili vedno le reakcionarni in konzervativni režimi, ker brez tege ne bi imeli obstanka. V velikem delu inteligencije se dandanes smatrajo imena Slovenec, Hrvat in Srb za sinonime, ki pomenijo isti narod in ki so

nastala vsled raznih zgodovinskih pogojev razvoja; poleg njih dobiva demokratsko pravico vedno bolj kot imenaš nacije imen jugoslovansko, ki vsled tega ni več fraza. Tudi ni fraza, pravijo na Hrvaški in Slavoniji socialni demokrati najradikalniji jugoslovanski socialisti. S temi Koračevimi besedami se lepo ujema izjava Bartulovičeva: "Danas više nema razlike između nacionalnog i socijalnog demokrata, jer danas je svakome jasna uzajamna veza socijalnog i nacionalnog pitanja. Samo u slobodnom narodu mogu da budu zaista slobodni pojedinci, i samo od slobodnih pojedinaca sastoji se zaista slobodan narod."

Jugoslovanska številka »Demokracije« bi bila nepopolna, ko bi se ne spominjala naših v svoji duši tako močnih severnih bratov in zaveznikov, Čehov. Otton Županič nam v črtici »Slovanska lipa na Vavčavskem trgu v Prahi« prikazuje ono »čudovito lipico, pravilno deklico sredi vrvečega velesta« ter vpraša: »Kdor bi pogledal globoko, globoko našemu v srce, Bog verjeli bi nam lahko zatrdil, da je pri nas v Ljubljani mogoča samo tako preprosta, čudovita lipica? Odrešil bi nas, če bi nam povedal, da je.«

Vsak dan je bolj mogoča. Zakaj življenje bodočnosti je že v nas. »O, kako trudni smo prošlosti svoji!« pravi Albrecht v »Molitvi«.

Smotno »Demokracijo« njena jugoslovanska številka sama priporoča.

Ravnatelj Hribar otvori zborovanje in naznanja, da treba najprej izvoliti podpredsednike. Izvoljeni so gg.: Roblek, dr. Rozina in Stepančič, za zapisničarja dr. Černe.

Predsednik pozdravi na to iskreno udeležnike, oni, ki so prišli od daleč, so zlasti pokazali, kako umevajo važnost današnjega zborovanja. Da moramo postaviti važnost gospodarstva na prvo mesto, o tem ni treba posebej govoriti. Politična samostojnost pa nam more dati gospodarsko samostojnost. Narod, ki se podjarmljen, gospodarsko ne stoji dobro. Ako pa se samostojni tudi mali narodi, se morejo pospeti do blagostanja, o čemer nam priča Nizozemska. Borimo se za politično samostojnost, ki bo podlaga gospodarske samostojnosti. Doslej se naš boj ni gibal v tej smeri. V prvi fazi našega političnega boja so se borili naši poslanci za pravico. Podobni smo bili prosilci, ki so nam naznanili, da smo Slovenci beraci in nimamo ničesar upati. Oni morajo se bili pač otroci svoje dobe, v kateri smo samo milostni prosili. Nastopila je druga doba, doba intrigantstva in denuncijantstva. V dveh smereh se je delovalo, vodja S. L. S. pa je bil postavljen na prvo mesto svojega delovanja intrigantstvo. Tako nismo mogli na Dunaju ničesar doseči. Ko je jedina stranka kaj dosegla, prišel je druge stranke načelnik, da to podere, ali tega voditelja je narod obdobil in ga zapodil v osamelost. Tej dobi je sledila tretja, doba moštosti. Od moštosti deklaracije dalje gre ta doba. Poslanci se nastopili pravo pot, pot po politični samostojnosti, to je pot, ki nas more privedi do boljših razmer. Taka, ko se preganjani in metali v ječe »veležajalce«, je izustil dr. Krek pravo besedo: robstvo je veležajdalo. Veležajdalo nismo mi, ki smo bili preganjani, veležajdalo so oni, ki narode pritiskajo k tlem, da se ne morejo razviti. Mi pa nečemo biti robovi, neodvisni, vsemu svetu svoboda, na bi ne prisiljala nam po toliki krvi, preliti po bojnih poljanah. Ta prelita kri pomeni svobodo in ne robstvo. Zanašati pa se moramo le na svojo lastno moč. Zato pa se moramo smoteno lotiti vsega dela za narodno gospodarstvo. V velikim napotom smo dosegli nekaj malega. Naše današnje gospodarsko posvetovanje je zbog tega v življenju stranke jako važno. JDS, pa pomeni najjačše sloje našega naroda. (Splošno odobravanje in ploskanje.)

Nato se je pričela razprava. Prvo poročilo je podal ravnatelj Hribar o gospodarski osamosvojitvi Jugoslavije.

Iz poročila posnemamo: Kaj pomeni osamosvojitve? Razlaga je prav enostavna. Osamosvojitve se pomeni, postati sam svoj. Sam svoj pa je le oni, ki stoji trdno na lastnih nogah, na vseh straneh in od vseh ljudi neodvisen človek. Resnično svoboden je le oni narod, ki je neodvisen. Povsodi po svetu, kjer žive svoja človeška dostojanstva zavedajoči se narodi, gredo vsa njihova stremjenja in hrepenjenja po neodvisnosti. Svoboden je narod le, kadar si sam more dati zakone, torej v lastni volji državnosti. Kakor vsled nekakega višjega nadzornikstva gre v naših dneh po vsej naši domovini složen klic po lastni državnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov. Slozna volja naroda se mora izpolniti. Ko se to zgodi, bo naša osamosvojitve popolna. Gospodarska lakost pa je velik del osamosvojitve. Glede kmetijstva je zmotna, ako se sodi, da je itak v naših rokah. Poleg malih kmetijskih posestev je veliko število večjih posestev po večini v rokah sovražnega nam življa. Mala obrt je po večini v slovenskih rokah. Velike industrije je žal malo naše. Temu vprašanju treba posvečati vsjo pozornost. Kar se tiče trgovine, imamo mnogo vrlih, dobrih, podjetnih, narodnozavednih trgovcev. Skrbeti nam je za veliko, zlasti prekomorsko trgovino. S to v zvezi je ladjedelništvo in brodarstvo. Velike denarne zavode imamo, ki morejo zbrati domači kapital za taka podjetja. Začetek je srečno storjen. Rudarstvo so zasegli med nami skoro vseskozi tuji. V poslednjem času je prišel neki rudnik v slovenske roke. Poročevalec naglašuje, da je na vseh poljih narodnega gospodarstva treba smotnega dela, potem se naseli v naši lepi domovini blagostanje, z njim neodvisnost in z njo ponos. Predlaga

resolucijo:

Jugoslovanska demokratična stranka posvečati vsjo pozornost vseh narodov vseh vseh našega narodnega gospodarstva, da se tako naš narod dokopije do blagostanja ter vsposobi za uspešnejši boj v dosegu popolne svoje osamosvojitve, katere bodi alfa in omega vseh naših prizadevanj.

Resolucija se sprejme po kratki debati s predlogom dr. poslanca Ribnikarja, da se istočasno sprejme tudi točka 2. poglavja 5. v programu.

Narodno gospodarstvo in promet.

Poročevalec žel. revident Gregorka: Kulturni in gospodarski napredek vsakega naroda je odvisen tudi od prometnih vezi. Kako je sedanje na še prometno stanje, ali bomo kos nalogi, ki čaka Jugoslovansko državo v njenem razvoju, ali je naš teritorij sposoben za razvoj prometa in z njim združenega gospodarskega razmaha? Poročevalec se bavi na to staro zgodovino, kako so ceste služile prometu in narodom in kako obširno Jugoslovani najhujše svoje stoletne izgube na prometnem ozemlju, ker so nam to ugrabile ceste in železnice, ki so nam prinašale tuje v dežele. In še danes se vrši ta proces. Vse naše sedanje glavne železnice so se zidale le v tuje svrhe: reka za Dunaj, soška za Berlin, reka za Budimpešto, orientska za Carigrad. Ker so se gradile vse naše glavne železnice iz raznih vidikov, je za nas sedeva pomanjkljiv ves sistem, ki se izraža v njih. Najvažnejši je za nas samski železniški sistem, ki spaja naše glavne centre: Korosko v Ljubljano, Zagrebom, Bosno in Belgradom in vsem Balkanom. Železnice so aparat, ki omogočajo moderno trgovino, industrijo in poljedelstvo, ki torej sega v

vse panoge našega narodnega gospodarstva. Le oni narod se more pospeti do moči, ki razpolaga samolastno s svojimi železnicami. Tako tiči moč Ogrske v železnicah, ki kažejo vse proti Pešti. Z njo je podjarmlila Hrvatsko in Bosno, z njo je uspešno ubranila navlado Dunaja. Zlastno je železniško poglavje slovenskega narodnega gospodarstva. Za vsak kilometer smo se morali boriti. Prvi predpogoj zboljšanja prometnih razmer je svobodna jugoslovanska država. Železnice bodo tvorile pri ustanovitvi jugoslovanske države najbolj pereče vprašanje, z železnicami se bomo na mah pridružili drug k drugemu. Z enim piskom bodo odpravljene meje, ki ločijo naše brate od nas. Temeljito se bomo morali baviti s cestami. Vojna je silno razvila samovoljstvo. Ne moremo se spuščati v podrobnosti o važnosti moria. Vsaka beseda je odveč in premo. Razvoj železnice vozil bo znatno preuredil vse prometne in obširne razmere na vsem svetu. Vse sedanje brzojavni in telefonski sistem je ustvarjen za Dunaj in Budimpešto. Ker je promet vprašanje našega celokupnega naroda, se ne sme obdelovati le snovi samo z ožjega političnostranskega vidika, marveč s stališča, da je to predmet največje važnosti. (Živahna pohvala.)

K besedi se oglasi inženir Pára, ki pozdravlja zborovalce kot član češke napredne omladine. (Živahni pozdravi.) In razpravlja o gospodarskih odnosih med Čehi in Jugoslovani. Čehi stremijo po dohodu k morju. Doslej jim je bila glavna luka Hamburg, v novejši dobi pa strme po Trstu, ki naj postane naša glavna pristanišče, veliko jugoslovansko pristanišče. Predlaga, naj se naroči izvrševalnemu odboru, naj prouči, kako treba organizirati ti gospodarski odnosi med Čehi in Jugoslovani. (Živahna pohvala.)

Odslek je odobril sledečo resolucijo: Ker se bo promet razvijal po vojski v tehnično novih in raznih smereh, je največje važnosti, da se pospeši tehnična znanost v našem narodu. Vsa vprašanja, ki se tičejo našega skupnega narodnodržavnega gospodarstva in tesno z njim združenega prometa, naj tvorijo predmet najsrbnejših študij skupnega narodnogospodarskega sveta, ki se naj ustanovi. Stvar Jugoslovanske dem. stranke je, da vzame inicijativno v tem oziru v roke. Sprejme se

resolucija:

Jugoslovanska demokratična stranka posvečati bančništvu in delničkim družbam sploh vsjo svojo pažnjo, smatraj jih za važne naprave in pomočnice v boju za narodno osamosvojitve in do sledno si prizadevati, ohraniti vpliv na njihovo poslovanje in svrhi primerno, sposobno, vsake tesnosrčnosti prosto upravo.

Hranilnice.

Poročevalec dr. Fran Černe. V obsežnem temeljitem referatu razpravlja poročevalec o hranilnicah, ki so treh vrst, društvene, občinske in okrajne. Na jugoslovanskem ozemlju tostranske državne polovice so začeli snovati hranilnice prvi Nemci in Italijani. Ustanovili so 1820. Kranjsko hranilnico v Ljubljani leta 1831. hranilnico v Gorici in leta 1835. Korosko hranilnico v Celovcu. Sledile so druge. Danes so vse hranilnice razdeljene po narodnostih in strankah. Nemške hranilnice na slovenskih tleh upravljajo sedaj premoženja nad 250 milijonov, z italijanskimi vred 319 milijonov kron. S svojo neutrudljivo pridnostjo so Slovenci in Hrvatje zidali temelje tujim denarnim trdnjavam na našem ozemlju. Slovenske, oziroma hrvatske hranilnice so se začele snovati na našem ozemlju pravzaprav šele po letu 1899, posluje jih danes 22, vseh skupaj so imele koncem leta 1916, vlog 103.877.990 K. Iz okolnosti, da proti 319 milijonov, vloženim po večini od naših ljudi v 27 ne-slovenskih hranilnicah, stoji nasproti 104 milijoni v 22 naših hranilnicah, izhaja dejstvo, da Slovenci in Hrvatje sami pomagamo Nemcem in Italijanom do njihovega gospodarstva na gospodarskem polju. Ogromni del onih 319 milijonov odpade na kmečke vlagatelje. Na Koroskem nimamo niti ene slovenske hranilnice. Nemci v Slavoniji imajo že 4 take denarne zavode. Hranilništvo v onostranski jugoslovanski polovici ni prav nič razvito, »šteditonice« imajo uvedeno bančno poslovanje. Do leta 1909, med našimi hranilnicami ni bilo nobene zveze. Takrat se je ustanovila Zveza jugoslovanskih hranilnic. Dočim je Zveza bolj formalnega značaja, bi bil potreben zavod za tesno zvezo hranilnic v materialnem pogledu: banka jugoslovanskih hranilnic.

Sprejme se

resolucija:

Hranilnice so tako važen faktor na gospodarskem polju, da jih lahko označimo za glavne stebre narodnega gospodarstva. Slovenci in Hrvatje v hranilniškem pogledu nismo samostojni, marveč gospodarsko odvisni od tujcev. Z vsjo silo moramo delovati na to, da pride naš denar izključno le v naše roke. JDS, naj podpira vse težnje, ki streme po emancipaciji naših vlagateljev od nemških in laških hranilnic, po dosegu politične moči v občinah in okrajih, po snovanju novih hranilnic, po združenju hranilnic v skupno zvezo, po dosegu vpliva pri imenovanju uradništva.

POLITIČNO - ORGANIZACIJSKI ODSLEK.

Politično - organizacijski odslek je zboroval pod predsedstvom podžupana dr. Trillerja v mali dvorani Narodnega doma ter sta bila izvoljena za podpredsednika poslanec dr. Kukovec in Petrič. Splošna demokratična načela JDS. Prvi je poročal državni poslanec dr. Ravnihar o splošnih demokratičnih načelih J. D. S. Demokratična misel nalaga ne samo v strankah, marveč tudi v državnosti enake dolžnosti vsakomur, zato pa imajo vsakomur enake pravice, ker je vsak posebej potreben, da se uveljavlja celota. Celota ne more pogrešati nikogar, če naj bo popolna. V to celoto spada tudi žena, naj to tudi njene fiziološke posebnosti druge kakor posebnosti moških. Tudi nacionalizem hodi vzporedno z izpolnjevanjem družabnega reda. Narodnost in demokrati-

matna oba svoj temelj v naravnem pravu. Sedanja vojna je demokratično misel močno pospešila in vsakemu je danes jasno, da je vrhovni cilj te vojne zmaga demokratične misli. Glas, ki nam je zavnel tekom te vojne iz svobodne Amerike, nam ni bil nov, demokratična misel je živelja že dolgo pred vojno v nas samih, dokaz svoje eksistenčne pravice pa je našla ob izbruhu vojne. Pa ne samo predsednik Zdenjdenih držav kot predsednik največje demokracije na svetu, je spoznal to resnico, besedo demokracije marveč najdemo tudi v prestolnem govoru našega vladarja. Če ne omenimo demokratične misli, ki je živelja od revolucije sem v francoskem narodu, moramo omeniti vendar znano formulo izza te vojne o avtonomiji in o samoodločbi narodov. Samo v odkritem priznavanju demokracije je upati vsakemu narodu na boljšo bodočnost. Nedemokratičnemu narodu ni mesta v zvezi narodov in škodljivci, je kdor ogroža sporazum med narodi. V tem spoznanju in pa v instinktu samohrane zahtevamo Jugoslovani za naš trojniški enotni narod Srbov, Hrvatov in Slovencev na demokratičnih načelih urejeno narodno državo. Ta država pripozna enakopravnost vseh narodnih slojev in stanov, brez razlike spola, katerim naj odpira enaka tajna in direktna volilna pravica pot v vse zakonodajne in avtonomne zastope od občine pa do parlamenta. Vse naprave te države naj bodo demokratične z najširšim sodelovanjem ljudstva samega. Govornik obširno utemeljuje zahteve demokratične misli v bodoči jugoslovanski državi ter prihaja v tem tudi na nasprotstva, ki obstoje med jugoslovansko demokratično stranko in ostalimi slovenskimi strankami, t. j. med Slovensko ljudsko stranko in Jugoslovansko socialno-demokratično stranko. Obe stranki stoji bodisi glede programa, bodisi glede ustroja na mnogo bolj ozkostrnem stališču nego J. D. S. Socialna demokracija stavlja v ospredje razredni boj ter ji je narodnost že podrejen pojem in vidi v splošni proletarijski rešitev ne naroda kot takega, marveč ljudstva zgolj v etičnem pomenu te besede. S. L. S. dviga predvsem edino kmetijski stan na svoj štět ter je mnenja, da zadošča okrepitev kmetijskega stanu, če tudi na kvar drugih stanov za življenje naroda. J. D. S. pa daje vrednost vsem stanovom, ker se more narodna celota razvijati le, če se enakomerno dvigajo vsi stanovi in zlasti šibiki sloji. Od S. L. S. nas loči tudi stališče napram cerkvi, verstvu in verskemu vprašanju. Spoustujemo verstvo kot naraven činitelj v človeškem čustvovanju, ne nasprotujemo njega javnemu udeleževanju ter mu priznavamo docela svobodni razvoj. Stojimo na stališču verske strpnosti in enakopravnosti vseh verskih naziranj. Smo pa odločno proti vsakemu izrabljanju verstva v politične svrhe. Cerkveni hierarhiji ne priznavamo višjega vpliva na narodno politiko, kakor kateremukoli drugemu sloju naroda. Narod nam je nad vse, gojitev narodnosti prva in glavna naloga, ki se ji mora podrediti vse drugo.

O državljanskih svoboščinah.

O državljanskih svoboščinah, enakopravnosti žen in plebsitcu je izvajal referat: Enakopravnost in svoboda državljanov sta eno prvih in glavnih načel J. D. S. Govornik pričinja za zgodovinski pregled razvoja človeštva preko absolutizma in revolucije. Govornik se dotika zgodovinskih dogodkov, ki so se izvršili pod geslom slovenskih in državljanskih pravic. J. D. S. gre za to ustvariti garancije, da se bodo ta splošno človeška načela dejansko in dosledno izvajala. Vsebinska državljanskih svoboščin je priznanje ljudstva kot državo tvorečega elementa, ljudske volje kot državne volje. Vsak državljan je enakopraven član državne družbe, na najširši podlagi brez vsake potvorbe izvoljeni zastopniki ljudstva imajo odločevati o njega usodi. Vsako uresničevanje državljanske svobode bodisi osebne svobode, bodisi svobode besede, tiska, prepričanja, združevanja, kritike, znanstva, umetnosti, bivališča itd. mora biti izključeno. Svoboda je predpogoj razvoja osebnosti in podrejenosti pod državni red predpogoj civilizatoričnega napredka. Gre za to, da se ta dva principa spravita v harmonijo. V naši državi imamo sicer vzakone državne in osebne svoboščine, svobodo združevanja, zborovanja, besede, tiska itd., enakopravnost narodov, koliko pa pomenijo vse te besede, vemo iz lastne izkušnje zadnjih let. Na temelju enakopravnosti priznavamo ženi iste pravice kakor možu v kulturnem, pravnem, političnem in socialnem oziru. Govornik se bavi nadalje posebej s stališčem slovenske žene ter dokazuje na podlagi delovanja naših žena in deklet med vojno tudi v političnem oziru pravico našega ženstva do popolne enakopravnosti. Glede izvrševanja političnih pravic se postavlja J. D. S. na najširšo podlago ter zahteva v zadevah, ki so skupne, vsemu narodu plebsitcu. J. D. S. zahteva splošno in enako volilno pravico, ki se mora vršiti zaradi razlike in nasprotstva interesov volilcev z upoštevanjem večine, toda kakor je minoritetni princ pna sebi v naravi utemeljen v gotovih položajih edino merilo, je treba omejit trdosti majoritetnega principa s proporcijem. Proporcionalne volitve zagotavljajo tudi manjšinam sorazmerno zastopstvo. Govornik se bavi z raznimi sistemi proporcije ter omenja tudi proporcionalni volilni sistem, ki je uveljavljen pri občinskih volitvah v Ljubljani. Kot demokratska stranka pa moramo bazirati moč svoje države na najširšo podlago. Zato zahtevamo, da v zadevah, ki so odločilnega pomena za narodno, kulturno, gospodarsko in socialno življenje države odločuje ljudstvo z direktnim glasovanjem ali plebsitcom.

Razvila se je na to živahna debata o dveh izjemnem vrednih predlogih in sicer o predlogu g. Gregorka in o predlogu g. Novaka, katerih prvi zahteva nacionaliziranje zemlje v najširšem smislu, drugi pa ima namen narlašati krepko varovanje lastniških pravic. V debato so posežili tudi poslanec dr. Kukovec, glavni referent dr. Kramer in predsednik dr. Triller. Predloga sta se odstopila bodočemu izvrševalnemu odboru, da o njih razpravlja.

Občina kot temelj javne uprave.

Referiral je na to predsednik dr. Triller o občini kot podlagi moderne države. Načrt programa postavlja veliko občino za temelj državne organizacije in javne uprave. Nad njo naj stoji kot edina instanca tudi avtonomna okrajna organizacija, ki bodi obenem nosilca širših nalog javne uprave, ki presega lokalne kolektivne interese občine. Okrožje naj stoji torej na mestu dosedanjih provincialne avtonomije in hkratu na mestu dosedanjega državnega nadzorstva nad občinami. Na ta način naj se odpravi dosedajni duali-

zem v javni upravi. Občine, kakor jih imamo danes, imajo dvojni delokrog. Imajo predvsem »lastni« delokrog, ker so nosilce lokalnih interesov ter jim pripada v tem oziru skrb za javno zdravje, večjih skrb za šolstvo, za red, nadzorstvo nad cestami itd. V »prenešenem« delokrogu pa so sedanje občine večji del samega eksekutorij delne vlade in okrajnih glavarstev. Takozvana avtonomna mesta imajo nekako širšo avtonomijo, kakor selske občine. Pri nas imamo tako avtonomno mesto samo v Ljubljani. Vsa avtonomija Ljubljane pa obstoja v poglavitnem v tem, da je ljubljanski župan za mesto obenem nekako brezplačni okrajni glavar, sicer pa je izpostavljen mestna občina, kakor najmanjša selska občina vplivom in dostikrat ne nepristranskemu nadzorstvu višjih instanc. V demokratični državi mora najprej odstopiti država kot jereb nad občinami. Odnosno na to okrajni glavarji in deželni predsedniki. Nad občinami naj so samo še avtonomna okrožja.

Načela demokratične javne uprave.

O načelih o upravi demokratične države je razpravljal dr. Zupanc, ki je podal nazorno sliko v demokratičnih državah uveljavljenih sistemov javne uprave.

O občinski gospodarski politiki.

O občinski gospodarski politiki je referiral deželni poslanec Ribnikar. Polagal je glavni naglas na prosvoljno delo občin, na pospeševanje splošne izobrazbe, umetnosti in drugih kulturnih stremljenj, na polju zdravstva, šole in javnih higijskih naprav, kakor tudi obse koristnih institucij. Tudi na socialnem polju ima občine dalekosežen delokrog. Posredovanje dela, pomoč proti brezposelnosti, preiskrba občinskih ubožcev, stanovanska politika, uradi za pravne nasvete, vse to so moderne občine v lastnem delokrogu večinoma že izvršile. Svetovna vojna pa je odprla celo vrsto novih vprašanih tako med drugimi tudi invadivno vprašanje in mladinski vprašanje. Da se dosežejo sredstva, je treba odpreti občinam razne viire v takozvanih občinskih gospodarskih podjetjih. Ena glavnih zahtev je, da se poobhiliti vsa ona podjetja, ki služijo javni higiji, v novejšem času pa se izkazuje tudi potreba, da se poobhiliti tudi podjetja, ki proizvajajo stvari, ki so namenjene splošnemu užitku. Za modernizacijo občinske uprave predlaga enoten program za obširnisto delo slovenskih občin ter se naj skliče za to še tokom letošnjega leta v Ljubljani poseben shod, na katerem naj bi zastopniki občin in drugi na temu vprašanju zainteresirani ljudje izčrpo obravnavali o vseh vprašanih občinskih gospodarskih politike. V nadaljnjem svojem referatu se poročevalec dotika aprovizacijskih zadev občin ter raznih načrtov za čim najugodnejšo rešitev teh vprašanih v varstvo konzumentov.

O sodstvu v demokratično ustrojeni državi je poročal državni posl. dr. Ravnihar. Živahne debate so se udeležili rev. Gregorka, dr. Triller, dr. Zupanc, Lukmar i. dr.

Pri glasovanju so bile na to sprejete predmetne točke programa v besedilu predloga pripravljalnega odbora.

Nadaljevanje poročil o zborovanju gospodarsko - socialnega in politično - organizacijskega odbora ter poročilo o zborovanju prosvetnega odbora prinesemo v prihodnjih številkah.

KONCERT GLASBENE MATICE.

Zvečer se je vršil v veliki dvorani hotela Union koncert Glasbene Matice na čast gostom, ki je ob ogromni udeležbi in navdušenem razpoloženju sijajno uspel. Občinstvo je prijelalo zborom, solistini g. Lovšćetovi, gđ. Koblerjevi in ravnatelj Hubada prisrčne ovacije. Podrobnejše poročilo sledi.

Ustanovna skupščina.

Dne 30. junija ob 9. dopoldne se je pričela v veliki dvorani Nar. doma ustanovna skupščina JDS. Otvoril je ustanovno skupščino predsednik pripravljalnega odbora dr. Ivan Tavčar.

Včeraj se je naročilo organizacijskemu in političnemu odboru, da izdela poslovnik za današnje zborovanje.

Poslovnik, ki ga je predlagal v imenu odbora urednik dr. Kramer, je bil soglasno sprejet. Nato so bili izvoljeni v predsedstvo zborovanja: za predsednika dr. Ivan Tavčar ter za podpredsednika župana gospa Frania Tavčarjeva; za podpredsednike: Prosek ar iz St. Jakoba v Rožu (Korosko), župan Stepančič iz Renč (Goriško), poslanec dr. Vekoslav Kukovec (Stajersko), državni poslanec dr. Vladimir Ravnihar; za zapisničarje: gđna. Anina Gogolova; za overovalce: društveni predsedniki ljubljanskih političnih društev: poslanec Turk, Babnik, Petrič, Račič, Jakob Smole in predsednik krajevne organizacije v Šiški nadrevident Petek.

Predsedstvo je bilo soglasno sprejeto. Nato se je oglašil k besedi predsednik zborovanja

dr. Ivan Tavčar.

Slavna skupščina! Zahvaljujem se Vam za zaupanje, da ste me izvolili za predsednika pri današnjem zborovanju. Kakor vsi govorniki, se moram tudi jaz kot predsednik omejiti na najpotrebnejša izjavljanja. Vsem Vam je znano, kako je nastala naša JDS, ki naj stoji na mestu prejšnjih naših nasprotnih strank. Svetovna vojna nam je dala dragocen migljaj, kako moramo urediti razmere v svoji hiši. Cel svet je spoznal, da je edino demokracija rešiteljica držav in narodov. Ta rešilna ideja je morala voditi J. D. S., da bomo pripravili za trenutek, ko bomo poglagali temelj jugoslovanski državi gospodarsko osamosvojeni in neodvisni. Ta stranka hoče združiti v sebi vse narodne elemente. Mi ne bomo delali razlik med stanov, kmet, obrtnik, trgovec, uradnik, vsak ud našega naroda nam je dobrodošel v naši politični organizaciji.

Ne prikrivajmo si, da bo naša naloga dostikrat zelo težavna in da bo treba se ogibati nasprotstev in izravnavi neso-glasja, da se ne zanese razdor v našo stranko. Ne smemo obupavati nad srečno bodočnostjo stranke zaradi malenkosti nesoglasja, kakor ne obupavamo nad srečno bodočnostjo našega naroda, da-siravno smo morali pretrpeti že toliko zasledovanja.

Moja dolžnost je, da se ob tej priliki spominjam dragih nam gostov, ki so nas obiskali ta dan, kljub temu, da smo v težkih političnih verigah. Prišli ste kot bratje k bratom. Zabrana mi je beseda, da bi Vas primernejše pozdravil. Dasiravno nas uklepajo v polici, verige, tega pa ne morejo, da bi se dotaknili naših misli in naših želja. Te misli so Vam ravnatoko dobro znane, kakor so znane nam. Pozdravljam urednika Strakatega iz daljne Češke. Češki narod nam je bratski narod. Bili smo pred nedavnim časom pri njem na obisku in nepopisni so vtisi, ki smo jih prinesli s seboj domov. Naša dolžnost bi bila, da bi bili povabili na ustanovni zbor naše stranke tudi zastopnike češkega naroda. Jasno pa je, da jih pri takih razmerah, ki vladajo danes v naših deželah, nismo mogli povabiti. Pozdravljamo ves češki narod in upamo, da pridejo kmalu časi, ko bodo prišli Čehi v velikem številu v naše kraje ter bodo našli pri nas enako navdušenje, kakor smo je našli mi pri Čehih, dasiravno jim ne bomo mogli privedi tako sijajnega sprejema. Pozdravljam sabsorskega poslanca dr. Srdjana Budisavljeviča, zastopnika jugoslovanske demokracije organizacije, snujoče se v Zagrebu. Pozdravljam glavnega urednika dr. Ivana Novaka, zastopnika hrvatskega dela našega naroda, in isto-tako zastopnika jugoslovanske demokracije stranke v Zagrebu, zbirajoč se okrog »Glasa S. H. S.«. Nadalje pozdravljam urednika Ljubica od »Primorskih Novin«. Moj pozdrav velja vsem udeležnikom iz slovenskih pokrajin, predvsem našemu žentstvu, ki se je izkazalo za verno, s katero se je zavzelo za deklaracijo, politiko enakopravnosti z moškimi. Pozdravljam zastopnike iz Koroske, ki je tisti del našega naroda, katerega se spominjamo vedno z največjo skrbjo in obenem z največjo ljubeznijo. Tudi tam bo Slovincem zasvetila zlata svoboda

Enako pozdravljamo goste iz Primorskega, Stajerskega, kakor tudi iz vseh delov Kranjske.

POROČILA GLAVNIH REFERENTOV.

Kot referent za politično - organizacijski odslek je poročal glavni urednik »Slovenskega Naroda« dr. Kramer: o delu pripravljalnega odbora. Politični organizacijski odslek, ki je bil včeraj izvoljen, si je razdelil svoje delo v dve skupini. Razpravljal je o političnih načelih strankinega programa. Vršili so se tozadevno obširni temeljiti referati ter se je obdelalo gradivo z raznih vidikov. J. D. S. zastopa stališče narodne individualnosti ter hoče povzdigo naroda kot gospodarsko in kot politično osebnost. Zato zahteva svobodni razvoj naroda v neodvisni lastni državi, ki mora združevati Slovence, Hrvatje in Srbe. J. D. S. si stavlja nadalje tudi nalogo, povzdigniti narod do najvišje stopnje v kulturi in napredku, ozirajoč se na specifične narodne posebnosti. V to svrhu bo ena njegovih prvih skrbí šolstvo, zato bo moral skrbeti za razvoj in poglabitev kulture, umetnosti in književnosti. Dolžnost stranke bo, da povzdigne narod tudi moralčno, telesno in duševno. Ena glavnih naših skrbí in naravna posledica naše zahteve po lastni državnosti pa je tudi gospodarska osamosvojitve našega naroda. Smo nacionalisti, v tem pogledu pa se razlikujemo od naših nasprotnikov, da ne poznamo sovraštva napram drugim narodom, kakor se utaplja vsenemški nacionalizem in imperijalizem v besnem sovraštviu proti vsemu, kar je slovensko. Hočemo, da bo vstopil naš narod svoboden in neodvisen ter enakopraven v vrste drugih narodov. Nasprotno pa ne zahtevamo, da bi bili mi drugim gospodarji. Zavedamo se tudi vseh svojih dolžnosti napram človeštvu.

Ljudstvu dajemo v svoji stranki prvo besedo. Naše načelo je vse za ljudstvo pa tudi vse z ljudstvom. Referent navaja nato glavne točke iz referatov posameznih govornikov v politično - organizacijskem odboru ter predlaga ustanovni skupščini v tem odboru sprejete resolucije.

Občina kot temelj javne uprave.

Naravna podlaga demokratični državi bodi v javnopravnem življenju velika, z najobsežnejšo avtonomijo in z vsemi potrebnimi atributi državne avtoritete opremljena, teritorialno in ekonomsko zaokrožena občina. Nad občino stoji avtonomno okrožje kot nadzorovalna in pritožna instanca obenem pa tudi kot neposredni nositelj in izvrševatelj javnopravnih opravil širšega pomena. Okrožje bodi podrejeno neposredno centralni državni upravi. Dosedanja dvojna javna uprava ima prenehati in z njo dosledno tudi dosedanja provincialna avtonomija. Občino in okrožje vodi na podlagi splošne in enake volilne pravice s proporcijem sistemom izvoljeni občinski, oziroma okrožni zastop, ki svobodno izvoli vse občinske, oziroma okrožne funkcije.

Občinsko gospodarstvo.

1. Načelstvu J. D. S. se naroča, da skliče po možnosti še tokom letošnjega leta v Ljubljani shod, na katerem naj bi zastopniki občin in drugi interese izčrpo obravnavali o vseh vprašanih občinskih gospodarskih politike ter določili enoten program za obširnisto delo slovenskih občin. Poglabljeno umevanja komunalno - političnih vprašanih naj se pospešuje s tem, da se osnuje občinska knjižnica s knjigami. 2. J. D. S. pričakuje, da bo mestna občina ljubljanska za vzor vsem drugim slovenskim občinam prva skušala uresničiti socialne misli, izražene v programu J. D.

5. Naproša se, da ustanovi na mestnem magistratu poseben urad za socialno skrbstvo, v čigar delokrogu naj se omogoči sistematično reševanje vseh socialnih nalog, ki jih ima moderna občina napram svojim članom.

3. J. D. S. opozarja mestno občino ljubljansko na važnost sedaj še ugodnega trenutka, v katerem bi bilo mogoče v sporazumu s prizadejimi obrtniki, v varstvo konsumenta ter na korist občinskih financ, ustanoviti splošnosti namenjena gospodarska podjetja.

Uradniško in učiteljsko vprašanje.

1. J. D. S. zahteva, zavedajoč se važnosti uradniškega stanu v narodnem organizmu, da se uradništvu zagotovi taki pogoji, da se bo moglo brez ozira na gornje skrb v polni meri posvečati izključno le svojem poklicu; zlasti naj se izvede takojšnja regulacija plač ljudskošolskega učitelstva, ki danes umira gladi.

Za prehodno dobo do stabilizacije valute naj se uradništvu nakazuje tudi izdatna preskrba v naturalijah.

2. J. D. S. se izreka brezpogojno za sistem časovnega napredovanja uradništva. Pri oddajanju vodilnih služb, mest imej odločati le splošna in strokovna usposobljenost.

3. Zahtevamo brezpogojno, da se na vsem našem ozemlju tujerodni javni činovniki nadomestijo z domačimi, na naši zemlji je mesta le za domače uradnike, ker so le - ti usposobljeni za službovanje med našim narodom in ker le tem more naše ljudstvo zaupati.

Resolucija o tisku.

Poudarjamo važnost časopisja kot širitelja strankinih idej. Pričakujemo, da bodo obstoječi napredni listi na vsi moč podpirali združitev narodnih demokratičnih elementov našega naroda v smislu programa J. D. S. in razširjanje ter poglobitev idej tega programa. Dolžnost strankinih organizacij je, da podpirajo naše časopise z dopisovanjem, informacijami in da ga širijo med simpatizanti. Posebno pazljivo naj posvečajo zlasti našemu poljudnemu tedniku »Domovina«.

Da se ustvarijo čim tesnejše in nepretrgane vezi med stranko in simpatizanti, naj strankino tiskništvo izdaje svoje posebno glasilo s poročili in navodili za strankine organizacije. Ta redna okrožnica naj se razpošilja krajevnim organizacijam.

Posebne važnosti bi bila ustanovitev politično - gospodarske revije, ki bi v znatni meri pripomogla k poglobitvi in razširjenosti programa.

Čim prej naj se izda obširno poročilo o razpravah ustanovnega zbora v posebnih brošurah.

Resolucije so bile soglasno sprejete. Nato je referent dr. Kramer poročal o odsekih sklepih glede odobritve dogovora bivše Narodno - napredne stranke s S. L. S. in Jugoslovansko socialno - demokratično stranko glede sestave in poslovanja Narodnega sveta.

V nadaljnjem referatu je poročal o predlaganih izpremembah organizacijskega statuta jugoslov. demokr. stranke. — Ker bodo pristajali stranke dobili organizacijski statut in izpremenjeni program J. D. S. tiskan, lahko opustimo poročanje o podrobnostih izprememb organizacijskega reda. V debati se je oglasil k besedi g. Gregorka, ki je utemeljeval svoj predlog o ostrejšem naglašanju boja za našo zemljo, ki naj bo last celokupnega jugoslovanskega naroda. Ker je zadeva prišla v razgovor v gospodarsko - socialnem odseku, se je njegov predlog odkazal izvrševalnemu odboru.

Za prosvetni odsek je poročal prof. dr. Ilešič.

Za gospodarsko - socialni odsek je podal referat dr. poslanec Adolf Ribnikar. Opisal je kako se je tekom vojne rodila misel na narodni osvoboditvi. Tudi slovenski narod se je oprijel misli po samoodločbi in JDS. je povzela to misel tako, da smatra kot glavno narodno potrebo osamosvojitve naroda na zunanji in na znotraj. Prva zahteva za uresničenje tega cilja je močeren gospodarski program, ki zahteva, da bodi vse premoženje na zemlji tega naroda narodova last.

JDS. zahteva popolno nacionaliziranje zemlje.

Zahtevamo nacionaliziranje trgovine, obrti in industrije. Vsa velika industrija, vsa zunanja trgovina je v naših deželah še v rokah tujcev. Le mala obrt in mala trgovina je v naših rokah in mora delati tlako priselencem. Brezpravni in brezplivni smo tudi ob našem Jadranskem morju. V Trstu in okolici, kjer je 30% Slovencev, nimamo nobene besede, pri plovnosti in v trgovini smo zastopani samo z 10%. Naša podjetja, ki se bodo morala ustanoviti v naši bodoči državi, morajo oploditi naše gospodarstvo. Današnje razmere na našem denarnem trgu so naravnost v nebo vpijajo. 319 milijonov kron upravljajo nemški in laški hranilni zavodi na našem ozemlju, dočim imajo slovenske hranilnice v naših deželah v svoji upravi le 100 milijonov kron. Tudi hranilništvo, kakor vse denarno gospodarstvo v naših krajih se mora nacionalizirati, to se pravi, preiti v naše narodne roke.

Druge zahteve je demokratiziranje našega gospodarstva. Mi stojimo na stališču, da je v demokratični državi neobhodno potrebno, da se demokratizira tudi gospodarstvo in da se prilagodi interesom celote. Vsakemu uslužbencu je treba pripomoci do tega, da si ustvari človeka vredno življenje. To mora poseči zakonodajstvo, ki mora gledati na to, da se pgspeši nar.-gosp. produkcija. Izračunalo se je, da bi se dala produkcija v naših deželah zvišati na leto za 70 milijonov kron. Dosedaj znaša produkcija naše zemlje 320 milijonov kron. Zahtevamo nadalje, da zakonodaja podpira tudi našo veliko industrijo, ki bi intenzivneje lahko dosegala na leto 40 milijonov kron več.

Druge važna zahteva demokratične zakonodaje je varstvo prebivalstva proti škodljivim izrastkom na gospodarskem polju. Avstrijska gospodarska zakonodaja je popolnoma v rokah nemško - madžarsko - judovskega velekapitala. Tuje nam mešanstvo in visoka aristokracija izsesavata državo in prebivalstvo s pomočjo carine, kartelov in trustov. 30 milijonov kron smo imeli Slovenci na leto več izdatkov kot bi imeli, če bi ne bila carina napravljena po željah nemških in madžarskih magnatov. Mi nečemo, da bi v gospodarstvu prevladoval le osebni interes, da bi bila zakonodaja odvisna le od velekapitala. Zato zahtevamo po zakonu zajedno nadzorstvo nad podjetji velekapitala, ki naj odpravi nezdrave izrasteke ter skrbi zato, da se bodo tudi ta podjetja ozirala na interes celote.

Velika skrb JDS. bo morala biti obrnjena tudi na one naše ljudi, ki nimajo premoženja. Zato zahtevamo, da dobe ti svoje vsakdanje potrebščine, kolikor mogoče po nizki ceni. Zato se tudi ne smemo na take predmete polagati previsoke carine, se ne smemo predmeti visoko obdavčevati in se jim morajo priznati čim večje transporne olajšave. Predvsem bo treba podpirati one sloje, ki danes vsled izkoriščanja trpe, to je delavstvo. Ne stojimo na stališču socialnih demokratov niti ne na stališču boljševikov, hočemo pa skrbeti kot narodna stranka tudi za delavce, kot za velevažen člen naroda.

Združništvo se je spoznalo za naš narod kot najprimernejše sredstvo za njegovo gospodarsko osamosvojitve. Vprašanje združništva se mora izločiti iz vsakdanje politične borbe in odsek sklenil, priporočati, da naj se za ves narod ustanovi skupen odbor, ki bo vodil skupne posle združništva. Vprašanje, kdaj je delo v združenju umestno se je rešilo tako, da so združbe umestne, kadar se potrebuje malo kapitala, a veliko delavnih moči. Najprimernejše je združništvo za kmetištvo in obrtništvo, morda tudi pri nekaterih manjših industrijah, ki so v zvezi s temi strokami. Velekapitalu ostane potem še vedno odprta pot v veleindustriji, produkciji železnih surovin in polsurovin, pri papirnicah, v tekstilni industriji in pri rudnikih. Stranka mora upoštevati tudi banke in delniške družbe ter naše zavarovalnice kot razne narodno-gospodarske institucije v narodu. V tem okviru so se gibale resolucije sprejete k gospodarsko - socialnem odseku, ki jih je odobrila tudi glavna skupščina.

Skupščina je soglasno odobrila program in organizacijski red J. D. S. **VOLITVE V IZVRŠEVALNI ODBOR.** Vršile so se na to volitve v izvrševalni odbor JDS. Izvoljeni so bili kandidati, predlagani od krajevnih organizacij in političnih društev.

POZDRAV DR. BUDISAVLJEVIČA. Po volitvah se je oglasil k besedi saborski poslanec dr. Srdjan Budisavljevič. Ob velikanskem navdušenju zbranega občinstva je sporočil pozdrave jugoslovanske demokratične skupine, ki se zbira okrog »Glasa SHS«, ter se zahvalil za sprejem, ki mu je bil prirejen kot zastopniku bratskega naroda. Naglašal je, da se tudi v Zagrebu in po vsej srbski in hrvaški zemlji čutijo edine v stremeljenju po samostojni neodvisni jugoslovanski državi in da imajo iste želje kakor Slovenci.

Hočemo biti ena stranka, ki se bo borila za lepšo bodočnost edinstvenega jugoslovanskega naroda. Predsednik dr. Tavčar je na to podal besedo poslancu dr. Ravniharju. **Državni poslanec dr. Ravniharj:** **O SMERI POLITIKE IN STRANKINI TAKTIKI DO PRIHODNJEGA ZBORA ZAUPNIKOV.** Svetovna vojna je zrevolucionirala naš narod v njegovem mišljenju in njegovem hotenju. Kdor bi trdil, da to ni res, naj se zamisli nazaj v dobo pred tremi, štirimi leti. Prej razcepljen na toliko in toliko strank, ki so se razjedale med seboj, ki so eksperimentirale na tem živem narodnem telesu, ki je vsaka imela pred seboj svoj cilj in hodila svoja pota ne vselej v prid narodu — ta narod je našel samega sebe. Danes lahko konstatiramo, da velika doba ni naša majhnih ljudi. (Priljubljenost.)

Ko smo dne 30. maja 1917 državni poslanci dali narodu geslo, ki ga imenujemo majniško deklaracijo, takrat je zavriskala narodova duša. Našla je prav zategadelj v njej toliko odnora, ker je v njej v kali bila že spočeta ter le čakala odrešilne besede. To besedo smo potem narodu dali na glasovanje in izvršil se je plebiscit, kakršnega si lepšega in popolnejšega misliti ne moremo. Na sto in sto občin jo je sprejelo, na stotisoče podpisov nosi naša deklaracija.

Zato rečem, da je narod v dobi enega leta izvršil v sebi evolucijo, ki jo po pravici za to kratko dobo smemo imenovati revolucijo njegovih duhov. Kar so bile pred nekaj leti sanje posameznikov, zaradi česar smo bili nepopoljšivi fantasi, to je danes postala živa in pristna realnost, ki ne vprašuje več, je - li se bo uresničila ampak v bližnji prihodnosti naj napoči tisti dan, da postane misel meso in kri. (Klici: Tako je!)

S tem pa je dana smer naše politike sama po sebi. Na eni strani zastavljamo vse sile narodev za polno uresničenje stavljenega si cilja, na drugi strani pa neizprosno odbijati vse napade na narodovo integriteto ter odgovarjati sproti napadu. Zbrati in pripraviti moramo vse duševne in materialne sile, s katerimi razpolaga narod, da nas v trenutku, ko zasije solnce svobode, ne zaloti spečih, da si takrat ne bomo šele meli oči ter se začudeno vprašali, kaj pomenja ta svetloba? V tem trenutku samcem moramo biti gotovi, mora biti našega državnega telesa zgradba izdelana do najpodrobnejše malenkosti.

V spaja narodne vrste, brez razlike strank, danes, da poglobiti moramo to edinstvo, še tesnejše moramo stisniti svoje vrste. Proč, med staro šaro, z razveljavim orožjem, s katerim smo ubijali narodnega brata, zato pa nabrusimo novih velikih mečev za doseg skupnega zvišenega cilja. Danes niso »liberalci«, »klerikalci«, »socialisti«, danes si član naroda, ki se mu je zahotelo po svobodi in ki ima trdno voljo, da jo doživi. (Živio!) Prav zategadelj se mi vidi važno, kakor se paradokso sliši, da stranke izpopolnijo svoje organizacije, da zbera raztresene svoje udeležence, kaj lažje nam bo šlo skupno delo od rok, ako imamo opravka in računati s tremi, štirimi velikimi organiziranimi skupinami, kakor pa če niti ne vem, koga naj pritegnem na sodelovanje.

Politika in taktika teh strank, torej tudi J. D. S., za razmerje med seboj, mora iti za tem, da ob vsem varovanju programatičnih načel ne samo da opuščajo vsako klanje, da se morajo marveč ogibati vsemu, kar bi dalo povoda za nesporazumljenje in za kake zapletitve. Vsi smo si postavili velik skupen cilj. Imamo vsi skupaj za leta in leta polne roke dela, ako si hočemo izgraditi lepo belo široko cesto do njega. Uspešno in plodonosno bo to veliko delo le, ako bomo zavistni in ljubosumnosti v složnosti in edinstvi zastavili svoje sile. (Živahno priljubljenost.)

V isti smeri mora iti skupna naša politika proti našim besno nespravičljivim narodnim nasprotnikom in proti ž njimi zvezanim avstro - ogrskim vladam. Za danes imamo določiti politiko in strankino taktiko do prihodnjega zbora zaupnikov, ki naj bo o Božiču 1918. Ali kakor kaže podoba, lahko določimo smeri te politike za nedogleden čas. Ni pričakovati, da bi se naše stališče napravom omenjenim čimteljem za dogleden čas utegnili izpremeniti. Smer te politike bo ostala, kakor nam jo zahteva državnozborni Jugoslovanski klub od 30. maja 1917 sem. Politika je to neomahljivega vztrajanja na zahtevi po svobodni in neodvisni jugoslovanski državi, dokler je ne dosežemo, na drugi strani politika neizprosne boja proti vsem, ki vidijo vso državniško modrost v sistematičnem zatiranju in tlačitvi ne samo onih naših stremeljenj, ampak naših najprimitivnejših pravic, ki so potrebne narodu za življenje. Ta boj je čisto navaden silobran, ni drugega nego bramba naše ogrožene narodne eksistence. (Takoj je!)

Zato je silna naivnost, ako kdo misli, da bi mogli odnehati od dosežanja svojega stališča, da bi mogli popustiti le za las. Med nami in avstro-ogorskimi vladami, pa naj se imenuje Stürckhova in Tiszova, ali Seidlerjeva in Wekerlejeva, ni kompromisa in ni sprave. Ne borimo se proti državi, bi-jemo boj proti sistemu, ki na nesrečo monarhije obvladuje to državo. V spravo ne moremo iztegniti roke

Vse te krize, ki nepretrgoma pretresajo državo samo, ki pa jim nismo krivi mi, niso krize raznih nesposobnih vlad, ampak krize države same. Imajo svoj vzrok v nepojmovanju bistva in poklica te države, ki je mogoča le, ako je domovina svobodnih in popolnoma enakopravnih narodov. To naše pojmovanje se bistveno razlikuje od pojmovanja na krmilu nahajajočih se faktorjev in ki se osredotočuje v izrekih, da Avstrija bodi nemška ali pa je ne bo in dežele krone sv. Stefana bodijo madžarske, ali pa jih ne bo. To pojmovanje, ki nastavlja sekuro na korenine državnega debla in ki se obrača proti bistvenim koristim države same, ima in bo vedno imelo v nas svoje naravne protivnike. In ker niso na vidiku državni in ker je z ozirom na današnji položaj naravnost izključeno, da bi se dobili državni, ki bi se oklenili našega pojmovanja o tej državi, ki bi se edino smelo imenovati patrijotično, zato pravim, da je naše stališče neomajno in dano samo po sebi.

RESOLUCIJA O TAKTIKI JDS.

Slavni zbor skleni:

JDS. naj ob vsem varovanju svojih programatičnih načel išče čim ožjih stikov z vsemi jugoslovanskimi strankami, ki imajo na svojem programu neodvisno državo troimenskega naroda Srbov, Hrvatov in Slovencev ter naj z njimi sporazumno deluje na doseg tega skupnega cilja.

Napram vladi je z ozirom na ves današnji položaj dano stališče najostreje z vsemi dopustnimi sredstvi vodene opozicije. Glede taktike uravnaj svoje postopanje po možnosti po navodilih Narodnega sveta, oziroma — dokler ta ne obstoji — Jugoslovanskega kluba na Dunaju.

Nato je povzel besedo g. J. K. Strakaty, urednik »Narodnih Listov« iz Prage, ki je v slovenskem jeziku dejal:

Slavna gospoda! Drage sestre in bratje jugoslovanski!

Prejmite, prosim najsrčnejšo zahvalo za lepe pozdrave, katerega seveda nočem sprejeti akor pozdrav moji osebi, temveč korporacijam, katere imam to čast pri današnjem zborovanju tukaj zastopati.

Dovolite mi, da Vam tolačim pozdrav in čestitke teh korporacij.

V prvi vrsti je to uredništvo »Narodnih Listov«, ki danes sicer žalibog spadajo preteklosti, ki pa bodo, kakor trdno upamo, kmalu spet oživele.

Pozdravljam Vas v imenu uredništvu lista, ki je padel kot žrtev persekucije avstrijske vlade, zatiranja, ki je začelo češke in jugoslovanske časopise.

Idejo svobodnih in samostojnih držav, jugoslovanske in češke, so pri nas in pri vas vedno zastopale mlade napredne generacije.

Zato sem z veseljem ustregel povabilu Pripravljalnega odbora mlade generacije češke državno-pravne demokratičnej, da ga zastopam na vašem shodu in vam izročim njegov pozdrav in čestitke. »Mladá generace« zasluje od svoje ustanovitve razvoj jugoslovanske ideje, katero bo zdaj podprla tudi politična organizacija vseh življenj, pripranih o potrebi enotne samostojne jugoslovanske države. Vaše gibanje se bo s tem okreplilo, vi boste tem močnejši naš zaveznik v političnem boju proti nemško - madžarskemu imperialističnemu sistemu, proti kateremu so se vedno ravno mlade generacije postavljale po robu. Ta vaša notranja konsolidacija in naša vzajemna združitev je tem bolj potrebna v trenutku, ko Madžari hrepene združiti srbohrvatske dežele v eno celoto pod svojo nadvlado.

Prisiljen tega imperializma je predramil vse sloje jugoslovanske, češke in poljske narodno in politično, podučil jih je, da se more jugoslovansko, češko in poljsko vprašanje rešiti. Zdal ali nikoli! — mora biti naše geslo. Eden vaš govornikov v Pragi je izrekel na nekem shodu slovenske omladine krasne besede: »Enotni jugoslovanski narod daje češkemu narodu ljubezen za ljubezen, zvestobo za zvestobo!« To ljubezen in zvestobo tudi mi vam radi vestno in odkritosrčno obljubimo. Složno smo v Pragi na zaupnem sestanku 17. maja v Občinski Hiši na tako rečenem Slovenskem shodu pri slavnostnih Narodnega divadla prisegli, da moramo izvojevati samostojno češko, jugoslovansko in poljsko državo, in tej prisegi ostanemo vedno zvesti.

To je tudi cilj pravkar ustanovljene JDS. Nienemu delovanju kličem iz celega srca naš čestiti »Na zdar!«

Naj živi Jugoslovanska Demokratiška Stranka! Naj živi sloga od Tater do Adrije! Naj živi samostojna in svobodna jugoslovanska, poljska in češka država. (Burne ovacije Čehom.)

KAKO SE RAVNA Z GORIČANI.

K besedi se je oglasil nato deželni poslanec dr. Triller:

Živo potrebo čutim, da ob tej priliki, ko razpravljamo po dolgih letih zopet o svojem gospodarskem položaju z obžalovanjem in demonstrativno izpregovorimo tudi o onem delu našega naroda, ki je bil po vojnih dogodkih zalet v srce, o onih naših ljudeh, ki so žrtvovali svoj dom, svoje imetje in svoje zdravje. Ko so se po zadnji ofenzivi začeli vračati begunci v svoje domove, so prihajali od tam do nas obupni klici. Rekli so, da so zapušteni od Boga in države in da jim ne preostaja ničesar drugega, kakor vrniti se v one strašne barake, kjer jih je toliko umrlo. Šel sem si ogledat te kraje, v katerih sem svoj čas preživel 4 leta svojega življenja, ki jih štejem med najlepše svojih dni. Ni del sem gore, kjer je plamtela strašna borba in kjer se vrsti danes grob za grobom. Videl sem Gorič v razvalinah in opustošeni Kras. Vse to je storila vojna. Pa ne samo to, in ne samo vojna, kar je človeška organizacija zakrivila sedaj, ko je bil boj prenešen iz teh krajev proti zahodu, si niti predstavljati ne moremo. Citali ste morda pripoved srbskega pisatelja Lazareviča, kateri opisuje invalida brez roke in brez noge, ki se je vrnil po balkanski vojni na svoj dom. »Sve to ti če narod pozlatiti« tako se mu je obetalo. A on je moral pred cerkveni prag prositi miloščine. Tako se je godilo tudi našim Goričanom. Videl sem nekdanje evetobe vasi, danes stoje tam razvaline brez oken, brez vrat in brez strehe. V takih razvalinah žive in se skrivajo pred vremenskimi neugodami naši slovenski ljudje. Po kavernah si iščejo zavetišča, javne oblasti pa držé roke križem ter od teh ubogih ljudi zahtevajo, da morajo delati na polju, ker so prišli na svoj dom. Obetajo jim delavce, toda delavce naj prehrani beguncem, ki se je vrnil in sam nima ob čem živeti.

Ljudstvo je spoznalo kaj se hoče s tem doseči, a svoje rodne grude noče zapustiti in se s pestmi oprijemlje svojih porušenih domov. Organizirati se mora pomoč, pomagati pa more samo država in zato je tudi v tem ljudstvu, kljub vsem strašnim vsakdanjim skrbem, vraslo prepričanje, da more pričakovati pomoč samo v svobodni jugoslovanski državi. Ta jim bo pozlatila njih trpljenje. (Viharno odobravanje.)

Ob pol 1. je predsednik ustanovne skupščine dr. Tavčar zaključil zborovanje, zahvaljujoč se še enkrat vsem udeležnikom, odsekem in poročevalcem, izražajoč upanje, da smo storili lep korak naprej ter želeč JDS. najboljšo bodočnost, ki si jo bo izvojevala le z vztrajnim, res demokratičnim smotnim delom. Burno odobravanje in vzkljanje. Živela jugoslovanska demokracija, živela Jugoslavija! Z velikim navdušenjem so zborovalci zapeli »Lepo našo domovino«. »Hej Slovane« in Kde demov muji« in polagoma se je praznila dvorana.

★

Načelstvo JDS.

Po glavni skupščini se je vršila pod predsedstvom dr. Tavčarja seja izvrševalnega odbora, na kateri je bilo izvoljeno načelstvo JDS. Za načelnika stranke je bil soglasno izvoljen župan dr. Ivan Tavčar, za njegove namestnike pa dr. Vekoslav Kukovec, M. Prosek, ar. župan Stepančič in dr. Vladimir Ravnihar. Nadaleje je izvrševalni odbor imenoval zastopnike JDS. za Narodni svet.

PRIJATELJSKI VEČER V »UNIONU«.

Snočni večer je zbral v veliki dvorani hotela »Union« veliko število udeležnikov na zborovanju JDS. Dvorana je bila že dolgo pred 8. uro do zadnjega kotička polna ter občinstvo prihajajoče v poznejših urah sploh ni dobilo niti enega sedeža več in je bilo skoraj nemogoče prihajati skozi predbove in hodnike do dvorane. Tudi na galerijah je bila kljub neznanju vročini gneča naravnost nepopisna. Udeležniki prijateljskega večera so si pomagali s tem, da so se pri mizah menjali, vendar pa ves čas do 12. ure udeležba ni prav nič padla. Do paviljonov, v katerih so stregle gospe in gospodične pod vodstvom predsednice ustanovne skupščine JDS. Franie dr. Tavčarjeve, je bilo do stiskrat naravnost nemogoče dospeti. Razpoloženje je bilo ves večer navdušeno in prisrčno. Za zabavo in umetniški užitek je skrbel pevski zbor »Ljubljanskega Zvona«, pod vodstvom pevovalke Prelovec, kateremu je občinstvo pri vseh predvajanih prirejalo navdušene ovacije in mu izrekalo svoje priznanje. Tudi tumbarski zbor »Triglavec« se vrlo trudil prinesiti med občinstvo navdušeno razpoloženje ter je žel za svoja prava dobra izvajanja občo pohvalo in priznanje. Zelo številno so bile na večeru zastopane narodne noše in gospodične s polnimi kosaricami cvetja so imele neprestano čez glavo dela, da so mogle zadovoljiti občinstvo. Kakor znano, so bili za ta večer prepovedani vsi politični govori. S tem večjim navdušenjem pa je občinstvo sprejemalo napitnice gostov in voditeljev ter je zlasti zastopnike bratskih narodov Čehov, Srbov in Hrvatov obšlo s cvetjem. Izpregovorili so na tem prijateljskem večeru izmed zunanjih gostov poslanec dr. Kukovec, saborski poslanec dr. Budisavljevič, dr. Ivan Novak, urednik Strakoty, župan Stepančič, nadučitelj Česnik in drugi. Ogovarjali so jim ljubljanski zastopniki JDS., občinstvo pa jim je prirejalo ovacije z vzkljanjem in točo cvetja. Bil je nepopisno lep večer. Zasluga zanj gre v odlični meri pripravljalnemu odboru sestavljenemu iz zastopnic in zastopnikov ljubljanskih krajevnih organizacij JDS. pod vodstvom gospe dr. Tavčarjeve. Mesto vstopnic so se prodajali skromni pa okusni odznaki in narodnih barvah in z inicijali JDS., ki jih je oskrbel knjigovoz g. Jakopič. Večer v »Unionu« je zaključil prireditve ustanovnega zbora JDS. s prisrčno demokratično slavnostjo, ki ostane vsem udeležnikom v trajnem spominu.

Spor za „Hrvatsko Rijeko“.

Zagreb, 26. junija 1918.

Pred vsem moram v osebni zadevi izjaviti, da sem sicer avtor zagrebskega pisma, objavljenega v „Slov. Narodu“ v ponedeljek, nikakor pa ne le-temu pismu pridelanega dodatka z datumom 22. t. m., s čegar vsebino se tudi osebno ne strinjam, dokler se zagrebske strankarske prilike ne pojasnijo bolje, nego se je to doslej zgodilo.

Vsekakor treba motriti najnovejšo fazo sicer dovolj počasnega razvoja hladnokrvno in počakati, cui prodest. Bojim se, da ni dosedanje stanje v korist niti eni niti drugi strani in prav gotovo ne naši misli.

Zgodilo se je pa naslednje: Dne 7. t. m. so poslali vsi hrvatski člani koalicijske, izvenširski dr. Lorkovića in prof. Surmina, delničarjem »Hrv. Riječi« zaupno okrožnico, v kateri izvajajo podpisani, da je ostala »Riječ« po obustavi drugih listov edino glasilo koalicijske, da imajo zato in radi denarnih žrtv in delničarji i saborski poslanci na listu velik interes, da pa je kljub temu »Hrv. Riječ« v zadnjem letu v mnogočem zastranjenvala, da ni informirala javnosti o strankinem delu in držanju, marveč da mnogo doprinaša za ustvarjanje nerazpoloženja proti stranki. Poedini poslanci stranke da so morali v posameznih slučajih celo prositi redakcijo edinega lista lastne stranke, naj jim sprejme nekatere članke, da celo, nezaupnica grofu Kulmerju da je bila v »Riječi« objavljena... Okrožnica krivi teh abnormalnih razmer gg. dr. Lorkovića in prof. Surmina, ter jim se očita neodkritost, čes, da sta vedno govorila, da nimata vpliva na list in da nista protivna temu, da bi se list urejeval v zmislu stranke.

Na to so delničarji zahtevali glavno skupščino, a da ni bilo knjig, da je nered itd. in da so banovi poizkusili pomirjenja biti zamen.

Nadalje povdarja okrožnica, da nikakor ni res, da izhaja ta opozicija iz radikalnih razlogov proti oportunistični večini in da ni doslej nikdo v klubu stavljal tozadevnih predlogov, marveč da se je celo izrecno povdarjalo, da »levih« ne ločijo od »desnih« niti načelna niti taktična vprašanja. Okrožnica dolži »leve« namere razbiti hrv.-srbsko koalicijsko in dirati v temeljno načelo narodno jedinstvo. »a baš oni, ki bi sedaj hoteli voditi radikalno narodno politiko, ne sme sedaj cepiti, ampak jačati, kar imamo, skupljati in pripravljati vse sile celega naroda za ona važna vremena, ki jih živimo...«

Nadalje: Slova koalicijske je koren naše boljše bodočnosti. Ona ni za vsako ceno radikalna ali oportunistična, marveč je po hrvatskih prilikah in ker naš narodni problem še ni rešen, vodila ono taktiko, ki je v dotični dobi bila najboljša, sedaj najradikalneje, sedaj oportuno. Ona nosi odgovornost za ves narod, zato mora nieno glavno glasilo javljati vse zapreke, ki se stavijo na pot narodni večinski stranki v njenem delu proti »kaosu, anarhiji, zlobi« itd. in da pripravi narod na velike reči, ki ga še čakajo. Ako je v tej dobi potrebna narodna koncentracija, kar je, potem bi najprej oboje koalicijske stranke morali postati jedna srpsko-hrvatsko jedinstvena stranka, — korak k tej koncentraciji.

V zadnjem broju »Hrv. Riječi« pod staro direkcijsko odgovorjajo dr. Ivan Lorković, prof. Gj. Surmin in dr. I. Španić na to zaupno okrožnico v uvodniku, kjer izjavljajo:

Ne obstoji nikak »Klub zastopnikov hrv. ujedinjene samostalne stranke« (ki je razpolagal zgor. okrožnico), ampak je ta naziv mistifikacija.

Ni gotovo, da mora podpisanih 20 poslancev iskreno obveščati o dogodkih na skupščini delničarjev 26. maja, ker jih je na tej skupščini bilo samo šest, a glede ostalih 14 dvomijo podpisani, da jim je bil dopis priobčen prej, predno se je na njega postavil njihov podpis.

Nadalje sledi obširno pojasnjevanje raznih uvdv in delniških društv in pobijanje trditve o neredu. A politično važni del izjave govori:

»Res je, da »Hrv. Riječ« ni današnje politične koalicijske niti zagovarjala, niti podpirala. Toda s tem ni »mno go doprinesla k ustvarjanju nerazpoloženja proti koalicijski«, nasprotno, ker je »Riječ« vdarila pravcem ujedinjenja in samoodloženja naroda, je obdržala svoje narodniške v misli, da čaka koalicijska samo na čas, da bo mogla iskreno izstopiti v tem zmislu. S tem je »Hrv. Riječ« koalicijski napravila mnogo večjo uslugo, nego da bi bila še branila nieno dosedanje politiko. Koalicijska ni tej smeri lista ugovarjala, dokler ni prevzela vlade v času, ko je bila pozvana, da se postavi na čelo narodnega pokreta. Odtlej datira njen interes, da dobi list povsem v svoje roke, a zlasti se ni brigala zanj prej in iz početka vojne, ko je podpisana trojica jamčila tiskarski za pokritje tiskarskih stroškov.

Podpisani so se branili vsaki premeni v pravcu lista, dokler koalicijska ne označi točno pravca svoje politike, ker prevzete vlade samo po sebi še ne znači političnega pravca. Do pojasnenja tudi ni prišlo, ali gomilile so se činjenice, ki govore več ko vse besede.

Dobra dela — medicinska fakulteta in zakon o vporabi vodnih sil Like in Gačke — so v manjšini napravili škodo, ki je razvoj naše narodne politike preprečil, s tem, da se je v najusodnejši dobi naroda vezala koalicijska za majhne koristi na vladinovo politiko, ker se je vezala z vojno — gospodarskimi institucijami in ker v vprašanih dnevnih politike (financijski) ni zavzela

v odločnem času odločnega stališča ter da je postavljala strankarske interese nad interese obsega narodnega spoznanja, ki postaja z vsakim dnem vsevažnejši čimbenik narodne politike.

Nezadovoljstvo v naših strankarskih redovih se je vse več širilo. Središnji odbor je v februarju izbral poseben odsek, ki naj razpravlja in se informira o obsegu narodni koncentraciji zlasti najprej o smeri ujedinjenja koalicijske v eno hrv.-srbsko stranko. S tem je bil stranki dan politični pravec po poklicnem strankinem organu.

Toda drugi del stranke je pričel rovat z akcijo, da dobi potom večine v delniškem društvu list v svoje roke in da propagira politiko, ki je središnji odbor stranke ni odobril. Od one se je v februarju datira misel stopljenja v eno stranko, toda ta misel je vržena le malafide, da se ž njoo odpravi širša ideja narodne koncentracije, a da se v stvarisaminene napravi nič, ker ne bi nikakršna formalna fuzija mogla več zjediniti koaliranih strank, nego bi jih bilo moglo zjediniti jedinstvo v pojmovanju narodnih zadač in dela za njihovo uresničenje.

V okrožnici navajajo, da smo mi zapustili idejo narodnega jedinstva, a to brez kterejakoli dejstva, tudi najmanjga. — Sledi izjava za narodno jedinstvo S. H. S.

Nadaljni dogodki: Skupščino od 23. t. m. je ravnateljstvo odgodilo na dan 7. julija, iz tehničnih razlogov, a drugi delničarji so se sestali v saboru, izbrali drug odbor in drugo ravnateljstvo, sudbeni stol kot trgovsko sodišče je novo izvolitev vzel takoj na znanje, na to je novo ravnateljstvo hotelo prevzeti inventar, staro ga pa ni hotelo izročiti, novo je dobilo podporo od odposlancev suda in policije in je s silo stopilo v posest. Novi šef lista je Večeslav Vilder, bivši šefredaktor »Pokreta«.

S tem je dovršeno prvo poglavje Zelazne krize, ki je po nepotrebnem navzela nekam nesimpatične forme. Gotovo bi se bilo dalo z večjo aktivnostjo pred pol leta doseči mnogo več, zlasti za narodno koncentracijo, ki jo takšni pojavi po krivdi obeh strank resno zaprečujejo. Res tudi do danes vkljub izvanredno dobremu razpoloženju širokih plasti ni učinjenega nič in vsi koncentracijski poizkusi so ostali na papirju in v raznih resolucijah, a brez vsake življe organizacije. Hrvatska, ki bi danes morala biti centar pokreta, stoji vkljub svojem javnemu mnenju še vedno ob strani in to je njena tragična pogreška v usodni dobi.

Razprava o jugoslovanskem vprašanju v hrvatskem saboru.

Zagreb, 26. junija.

Danes se je zopet sestel sabor. Po običajni poldrugiurni zamudi otvoril je sejo dr. Pero Magdić, podpredsednik. Prisotni ban, podban in oddejni predstojniki, zastopniki prav malo. Prisotni je novoizvoljeni poslanec Danilo Diković. Med predlogami je indemitet za šest mesecev. Ban odgovarja na znano Hrvojevo interpelacijo o postopku Bolgarov s Srbi, čes, da ni sabor kompetent. Vrišči in trušč pri opoziciji. Dr. Lorković, interpelira radi postopka vojaštva na Popoviću-brdu, kjer so hnevili ubili nekega mladeniča in težko ranili starca. Ban obljubi strogo preiskavo in pomoč. Opozicija kliče: Madjari ven iz Hrvatske! Pfuj! — Na to debata o poslovniku, interpelacija Kovačevića o sadenju duhana, o revizijah (zajedno Jalžabetiča o isti stvari), Jalžabetič interpelira nadalje o surovem postopanju neklerga žandarja, Peršić o kršenju indemitete poslanca dr. Krnica, a dr. Pavelić in drugi stavijo sledeči nujni predlog:

Potpisani narodni zastupnici predlažu, da sabor stvori ovaj zaključak:

I. Državni sabor kraljevine Hrvatske kao tisućljetni predstavnik kraljevine hrvatskoga prosvjeduje protiv toga, da ugarska vlada u Budimpešti, austrijska vlada u Beču i njihov zajednički ministar u Berlinu riješavaju hrvatsko, dotično jugoslovansko pitanje bez pitanja i bez privole najpozvanijega faktora u toj stvari naime sabora kraljevine Dalmacije — Hrvatske — Slavonije.

II. Narodni zastupnici na hrvatskom državnom saboru kao sinovi jednog jedinstvenoga naroda Slovenaca, Hrvata i Srba zahtevaju, da se hrvatsko, dotično jugoslovansko pitanje riješi na temelju prava narodnoga samoodređenja u onom smislu, kako to danas izjavljuju i priznaju sve velike i male, slobodne i demokratske države i narodi čitavoga svijeta.

U ovoj predlog tražimo prešnost.

U Zagrebu, 26. lipnja 1918.

Dr. Ante Pavelić.

Stjepan Radić, Ivan Peršić, C. Akačić, dr. Budisavljević, Tomo Jalžabetić, Ivan Kovačević, dr. Ivan Krnić, Marko Mileusić, Hrvoji.

Debata o tem predlogu je bila jako burna, pa silno rečna. Razprava o življenjskem vprašanju celega naroda se je razblinila v strankarske mečlike in nisko prepričanje. V naslednjem poročilo o saborski seji:

Pred dnevnim redom se oglasi frankovec dr. Horvat, ki graja, da se budgetni odsek ni mogel sestati, ker mnogi člani enostavno niso prišli. Predsednik dr. Magdić soglašja z govornikom in obljubi, da bo prezidil postopal proti nemarnim članom, če jih danes popoldne ne bo k seji. Na to se oglasi k besedi Marko Mileusić (divjak), ki se pritožuje nad kršenjem imunitete. Madjarski vojak so ga v noči dvignili v perilu iz postelje, čeprav se je legitimiral kot poslanec. To ure tri koalicijska, da ne pride

do spora z madjarskimi bratci. Krnić: »Da, zlasti gospodarsko krilo!« Vilder nekaj odgovarja, vendar so medkljci v splošnem šundru in razbarjenju nerazumljivi, kakor tudi konec govora.

Zagreb, 27. junija.

»Hrvatska Riječ« donesa danes službeno vest: Včeraj je imel saborski klub hrvatsko-srpske koalicijske svoje sejo, na katero je prišel tudi dr. Lorković. Takoj se je razvila temeljita debata o nastalem sporu. Trajala je od 6. do pol 9. in končala s tem, da je dr. Lorković prijavil svoj izstop iz kluba in mu stavil na razpolago vse svoje odborske časti in mesto izvestitelja v regnikolarni deputaciji, a pridržal si je odločitev glede mandata na zajedniškem ogrsko-hrvatskem saboru v Pešti. — Kakor se čuje, ne velja ta vest samo za dr. Lorkovića, marveč je izstopil iz koalicijske tudi profesor Ojuro Surmin.

V ostalem je s tem sporom politično življenje dobilo naenkrat drugo lice. Koalicijska je bila ves čas doslej v defenzivi, sedaj je pa sama prešla na napad, — ako se smem posluževati vojničke terminologije. Na zunan se to pozna predvsem v tem, da se bo novopridobljena »Hrv. Riječ« izdajala v kratkem dvakrat na dan, jutraj in popoldne, jutranja izdaja na 8 straneh, a popoldanska na 4, ter da bo tudi urejevanje in sama snov bogateja. V tekstu lista se ravno tako opaža povsem »nov duh«, ona stara agilnost iz prejšnjih let. Seveda pa še ne v smeri onega narodnega jedinstva in one neizprososti, kakor razumemo svojo politično nalogo mi v sedajni dobi, nego v smeri jedinstva in oportunizma.

Polemika med »izstopniki« in koalicijske se nadaljuje in se bo najbrže nadaljevala še nekaj časa, dokler ne pride zopet kaj »novega«. Dr. Lorkoviću se očita, da je na početku vojne napisal članek v duhu takrat navadnih policijskih člankov o vzrokih atentata in proti Srbom, a on se v »Obzoru« brani, da je enak članek prinesel tudi »Srbobran« in da je on svoječasno rešil marsikoga pred persekucijo... Na ta način se prekrijata stranki tudi še naprej v današnjih brojih »Riječi« in »Obzora«, pri tem se rabijo tudi besede o samoodređenju naroda in o jedinstvu, pa le nekako izgubljeno. Izgleda, da je še daleč do koncentracije na Hrvatskem, če tudi občuti ves narod bolestvo, da stranke danes dajejo sliko malih ljudi v velikem momentu.

Podban dr. Kršić izjavlja, da je vlada kaj po interpelaciji Lukiničevi radi krvavega dogodka na Popoviću brdu (kjer so madjarski vojakli ustrelili brez vzroka nedolžnega 17letnega mladeniča) podvzela enerგიčne korake, da se takšni dogodki ne ponove. Klici: »Da, Mileusićev slučaj kaže, da imate uspeha!« Ivan Peršić (SSP.) predloži nujni predlog o isti zadevi. Sabor ga soglasno sprejme. Preidejo na nujne predloge, najprej dr. Pavelićevega, potem Peršićevega. Dr. Pavelić utemeljuje svoj (včeraj javljeni) nujni predlog, napada Madjare in koalicijsko. Govor sam se izguje v polemiziranje med strankami. Pribečevič Iv., Popović, Vilder, Kovačević in Pavelić si medsebojno odgovarjajo. Govornik in njegovi očitalo koalicijski vlado, centrale, oportunizem, zamočena vsebine peštanskih razgovorov, koalicijski odgovarjajo, da je tudi JK. glasoval za proračun, da oni sami delujejo za obrano naroda, da je celo delovanje pozicij samo negativno itd. itd. Govornik konča s protestom, zakaj ne išče koalicijska v tem velikem skupnem vprašanju narodne koncentracije in zakaj izdaja narodovo voljo.

Ban Anton pl. Mihalovich odgovarja, da se mora to vprašanje res rešiti pred saborem, da pa ni aktualno (!). Zato je proti nujnosti in predlaga, da se nakaže predlog v komisijo.

Dr. Dušan Popović (koalicijska) odgovarja: Dr. Pavelić je govoril manj za nujnost, zato pa več proti koalicijski. Zagotavlja, da se v Pešti ni nikdar govorilo bolj narodno in energično, nego baš sedaj. Očita govorniku, da govori sicer o koncentraciji, da pa je ves njegov govor bil le strankarsko napadanje. V zameno napada zopet on Starčevićovo stranko. Razvije se zopet kraval. V prepiru sodelujejo kar naenkrat razven govornika Mileusić, Kovačević, Petričić, Peršić, Vilder, Nikolić, Ribar in drugi. Govornik predlaga, da se predlogu odreče nujnost in da se odkaže odsek, ter konča: »Koalicijska pojde svojo pot nadalje in ta pot vodi v uresničenje narodnega jedinstva.« Lovrekevič (seljaška stranka) bo glasoval za nujnost. Srbi, Hrvati in Slovenci so en narod. Frankovec dr. Horvat govori za prvo točko predloga, t. j. da se mora o rešitvi našega vprašanja vprašati sabor, a proti drugi točki, t. j. proti narodnemu jedinstvu in samoodločenju. Očita meglentost. Med njegovim govorom se čuje medkljci Akačić in Popovića, Iv. Pribečeviča in Pavelića, toda v ostalem se sabor ne zave sramotnosti, da posluša mirne nesposobnosti frankovca, nego prej oba govornika pro in contra Pavelićevega govora. Horvat sme svoj govor, narodno veleizdajalski, končati in se s svojim mefitovskim obrazom razgledovati po navzočih... Pozneje se med govorom Peršića starčevićanska in koalicijska stranka zopet spopadeta. Med Peršićevim govorom naraste halabuka in prepir, dokler predsednik ne vzame govorniku besede. Končno besedo ima dr. Pavelić, ki stvarno govori za narodno koncentracijo, a odklanja »unionistično koncentracijo«. Nujnost se na to z glasovi večine, odkloni. Na osebnem izpravku napada Popović na to SSP. in ji očita, da je njeno jugoslovantvo samo trik. Na to utemeljuje Peršić svoj nujni predlog, da se sabor odgodi, dokler ne, da vlada garanciji, da se nasilja madjarske soldateske ne ponove več. Zatiuka (frankovec) se pridružuje in opisuje po-

dobne druge slučaje. Koalicijski dr. Ribar soglašja v tem, da treba ukreniti enerγιčne korake proti nositelju, toda ne s tem, da se sabor odgodi, ampak da ostane v permanenti in da prevzame kontrolo nad dogodki. Mileusić je za nujnost. Peršić napada bana, da noče nič resnega ukreniti. Ban se brani in obljubi energično remedium. Nujnost je odklonjena. Konec seje ob 3/4. popoldne.

Zagreb, 28. junija.

V današnji prav kratki seji sta se oba nujna predloga odkazala v komisije. Mileusić je ponovno protestiral proti novim nasiljem madjarske soldateske, ki je nocoj ubila nekega civilista v zagrebskem predmestju. — Prihodnja seja bo dne 2. julija.

Z italijanske fronte.

NASE URADNO POROČILO.

Dunaj, 28. junija. (Kor. urad.)

V Judikarijih, v kotlini pri Arcu in v dolini Adige so namerili Italijani svoj brezuspešni ogenj daleč za naše črte. V prostoru pri Preseni se je ponesrečilo več sovražnih izvidnih poskusov ob čuječnosti naših posadk. Na benečanski gorski fronti je stal Col del Rosso, ki smo ga 26. t. m. junaško obdržali, zapadno od tam ležeči Monte die Val Bella ter prostor zapadno od Asiaga pod močnim trnanim artiljerijskim in minkskim ognjem. Oddelki pešpolka št. 75 so krvavo zavrnili sovražni sunek, ki ga je sovražnik izvršil, izkoriščajoč ta ogenj, južno od Canove. Na fronti ob Piavi smo preprečili novi poskus Italijanov, prekoračiti reko pri Fossalti. Piava je trajno visoka. — Šef generalnega štaba.

Dunaj, 29. junija. (Kor. urad.)

Pri Zensonu in Noventi di Piave so poskusili sovražni izvidni oddelki prekoračiti reko. Sicer povsod artiljerijski boji menjajoče se sile. — Šef gen. štaba.

Dunaj, 30. junija. (Kor. urad.)

Naše pozicije na visoki planoti Sette Comuni so ležale včeraj od 3. jutraj pod najtežjim sovražnim artiljerijskim ognjem, kateremu so nekaj ur pozneje sledili močni napadi na Col del Rosso in Monte di Val Bella vdrati po lutihi blizinskih bojih v naše prve črte, vendar so jih batalijoni ogrskega pešpolka št. 131 in varadžinskega polka št. 16 v protisunku zopet vrzeli ven. Nadaljni poskušeni napadi ter delni sunki proti Sisse-molu in pri Asiagu so se udušili v našem topovskem ognju. Sicer povsod artiljerijski boji menjajoče se sile. — Šef generalnega štaba.

Mesto Arco leži 4 km severno od Gardskega jezera (Lago di Garda) v plovodbi do 7 km široki dolini reke Sarca. — 3069 m visoko Presensko vrhovje (Presena) se dviga ob izvirih reke Sarca južno od Tonalskega prevala v sredini zapadnotiroške meje. — Vas Canove leži par kilometrov zapadno od trga Asiaga. — Vasi Zenson in Noventa ležita na vzhodnem Piavinem bregu v odseku med železnica Oderzo - Treviso in Portogruaro-Mestre. — V italijanskem vojnem poročilu od 28. junija imenovani Monte Corno se dviga ob dolini Vallarsa južno - vzhodno od Rovereta, 1198 m visoki Sasso Rosso pa v kotu, ki ga vzhodno od Asiaga tvori Frenzelska globel in pa soteska, po kateri teče reka Brenta. — Gore Col del Rosso (1278 m), Monte di Val bella (1312 m) in Monte Sisemol (1244 m) se dvigajo med Frenzelsko dolino in trgov Asiago, in sicer Col del Rosso prav ob Frenzeli, Sisemol pa tik vzhodno Asiaga.

Dunaj, 28. oktobra. (Koresp. urad.) Od ogrskega ministrskega predsednika v ogrski zbornici podane izjave o izgubah povodno zadnje ofenzive proti Italiji je treba nekoliko izpopolniti: 1. Število 100.000 temelji na napadni razlagi nazlo noda-neza telefonskega poročila. Armadno poveljstvo je naznanilo ogrski vladi, da so izgube manjše kakor v 10. ali 11. soški bitki, ki so znašale 80.000—100.000 mož. 2. S primerom z 10. in 11. soško bitko navedeno število izgub se ne nanaša na fronto ob Piavi in še manje na od ministrskega predsednika navedenih 70 pešpolkov, ampak na vso fronto, od Silfskega sedla do Adrije in obsega dobo od 15. do 20. junija, torej šest bojnih dni. 3. V številu o skupnih izgubah so všteti vedno tudi bolniki, kar je ministrski predsednik tudi nazlašal danes. Število teh znaša no vremenu na južo zapadni fronti dnevno 2—4000 mož. Izgube torej nikakor ne presegaio normalne mere in nudio javnosti la-mstvo, da je bojno vodstvo storilo vse, da omei število žrtv.

Obsedno stanje nad Gornjo Italijo. Iz Lugana poročajo, da je naznanjen z italijanske meje razglas obsednega stanja nad vsem gornjeitalijanskim ozemljem.

Anglezji pričakujejo velikega italijanskega gibanja ob Piavi. »Manchester Guardian« piše, da bi bilo napadno misliti, da je pričakovati sedaj velikega italijanskega gibanja ob Piavi. Umik Avstrijcev ni bil beg, zato pa naj Italijani ne pretiravajo svojega pričakovanja. Italijansko bojišče. Iz vojskega razmotrivanja 28. junija. Italijani so včeraj nadaljevali svoje brezuspešne napade na benečanski gorski fronti. Tokrat so bili njihovi napori naperjeni na višinsko skupno zapadno Brento do Asiaga. Tu je bil naš sunek dne 15. junija globoko vdrl v sovražno obrambno črto, ali naše čete so morale večji del zavojevanega ozemlja zopet izprazniti pred nadmočnim protinapadom, kateri je bilo sovražno vodstvo skrbno pripravilo, pričakujoč našega sunka. Col Rosso in Monte di Valbella tvorita širok zapeh, ki zapira dohod na prostor severovzhodno Asiaga. Pred zasedenjem teh dveh višin so mogli Italijani svojo dalekosežno artiljerijo naše dovozne ceste obvladati na daleč v dolino Campo Mulo. Od tu so zapirali tudi dolino Frenzelo. Znamenja kažejo, da bodo Italijani svoje poskuse, da bi pridobili prostora na obeh straneh Asiaga, nadaljevali v kratkem z močnimi silami. Tudi včeraj je hotel sovražnik po luti artiljerijski pripraviti dobiti vzhodni breg Piave, ali

to podjetje je bilo v kali zažušeno. Sicer pa imajo te akcije za zdaj bolj demonstrativno značaj.

Naše izgube pri ofenzivi proti Italiji. Ogrski ministrski predsednik dr. Wekerle je v poslanski zbornici dne 28. junija konstatiral, da znaša število naših vjetnikov, ki so ostali v italijanskih rokah, 12.000, mi pa smo vjeli 50.000 Italijanov. Mnogo žalostnejša je naša izguba na mrtvih, ranjenih in bolnih. Večji del odpada na bolne in ranjene. Število znaša 100.000 mož. Ofenzive se je udeležilo 33 ogrskih in 37 avstrijskih polkov. Italijani so izgubili v tej ofenzivi 150.000 mož. Napram trditvi, da bi bilo pomanjkanje municije povzročilo izgube, poudarja, da armada še nikdar ni bila tako založena z municijo, kakor sredi junija. Ker pa je bil eden izmed treh motorov čez Piavo odtrgan in je potegnil za seboj ostala dva, so nastale težave s transportom municije in živil. Nikdo pa ni umrl vsled lakote. V vjetništvo so prišli samo oni, ki so ostali tam v varstvu vojske. Dosegli smo, da Italijani niso mogli poslati na zapadno fronto znatnega dela svojih čet.

Clemenceau na laški fronti. Kakor poročajo iz Pariza, je obiskal ministrski predsednik Clemenceau italijanske čete v odseku pri Reimsu. Clemenceau, ki je bil v spremstvu italijanskega poveljnika tega odseka in francoskih generalov, je odšel v prve bojne črte, kjer so Italijanske čete utrjevale svoje pozicije, ki so jih pred kratkim šele zasedle.

Amerikanci na italijanski fronti.

Renter poroča iz Washingtona: General Pershing odpošlje v svrhu moralnega učinkovanja na Avstro - Ogrsko en polk ameriških čet na italijansko fronto. Vojni minister Baker je izjavil, da se pošiljatelj enega polka na italijansko fronto nikakor ne sme razlagati kot merilo veličine ameriške udeležbe na italijanski fronti, kar bo izvedeno pozneje.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

27. junija. Včeraj je bilo bojno delovanje na vsej fronti normalno. Severno Serravalle je bila uničena posadka znatno izpostavljenega postojanke, katero so iznenačili naši drzni vojaki. Na južnih pobočjih Cola del Rosso so naše patrulje premagale po trdem borenju sovražne sprednje straže in so pripelale 31 vjetnikov in dve strojni puški. Sovražnik je naglo reagiral in napadel dvakrat naše izpostavljene črte močno. Bil je krvavo zavrnjen. Število dne 25. junija pri operacijah v svrhu razširjenja območja Capo Sile vjetih znaša 5 oficirjev in 561 mož.

28. junija. Na vsej fronti zmerno artiljerijske akcije. Delovanje izvidnih oddelkov se je zaključilo z živahnimi bojimi epizodami na hribu Corno južno Sassa Rosso. Na asiški visoki planoti je vdrl angleški oddelk v sovražne jarko, prizadial sovražniku izgube in vjel nekaj mož. Naši letalci so izvajali živahna bombardiranja.

29. junija. Artiljerijski boj je bil na vsej fronti zmern. Na asiški visoki planoti od časa do časa živahen. Naše patrulje so vzemirale s svojim navadnim delovanjem učinkovito sovražnika in poško-dovale na več točkah njegove utrdb. Na železniška križišča in sovražne čete za sovražnimi črtami so metali bombe naši in zavezniški letalci. Čez dan so bila sestreljena tri sovražna letala.

Dogodki na zapadu.

NEMSKO URADNO POROČILO.

Berolin, 28. junija. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. Živahno delovanje Angležev in Francozov na obeh straneh Somme. Tudi v drugih odsekih med Ysero in Marno je artiljerijski ogenj zvečer narasel. Danes jutraj se je stopnjeval sovražni ogenj na obeh straneh Lyse, med Bailleulom in Bethunom ter južno od Aisne do večje sile. Naša artiljerija je boji mogočno sprejela. V posameznih odsekih so se razvili infanterijski boji. Močna vporaba letal je privedla do silnih bojev v zraku. Naši letalci so zbili včeraj 25 sovražnih letal in 1 privezni balon, naši obrambni topovi pa so zbili 5 sovražnih letal. Stotnik Berthold je dosegel svojo 37., poročnik Löwenhardt svojo 29., poročnik Rumes svojo 26. in 27. zmago v zraku. — v. L.

Berolin, 29. junija. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. Skupina gim R upr eht a. Severno od Lyse so sledili silnemu ognju infanterijski boji Angležev. Trikratni naval na Merris se je zlo-mil s težkimi izgubami. V središču bojišča je vdrl sovražnik v Vieux Berquin. Protisunek pripravljenih čet ga je tam ustavil in ga je vrzel preko zapadnega roba kraja. Severno od Mervilla so se ponesrečili sovražni napadi v našem ognju. Na ostali fronti je popustilo živahno ponočno artiljerijsko delovanje v jutranjih urah. Juzg zapadno od Bucquoya smo zavrnili močne sunke izvidnih oddelkov sovražnika. — Skupina nemškega prestolonaslednika. Južno od Aisne so napadli Francozi po močnem streljanju. Pri Ambienju smo sovražnika po trdem boju zavrnili. Preko Cutryja je pridobil tat. Naš protisunek ga je vrzel na višine na obeh straneh kraja nazaj. Poskusi sovražnika s pomočjo oklopnih avtomobilov zanesli infanterijski napad naprej, so se ponesrečili. V gozdu pri Villers Cotteretsu smo sunili za sovražnikom do njegovih izhodišč in vjeli več mož.

V zraku je sovražnik doživel težek poraz: 19 sovražnih letal smo zbili. Juzg zapadno od Reimsa smo vjeli pri majhnem podvzetju 20 Italijanov. — v. Ludendorff.

Berolin, 30. junija. (Kor. urad.)

Zapadno bojišče. V odsekih severno od Lyse in južno od Aisne je trajalo čez dan zvišano artiljerijsko delovanje. Zvečer je oživilo na ostali fronti med Ysero in Marno. Manjši infanterijski boji. Pri močnejših sovražnih sunkih južno od Ourcuva in pri uspešnih lastnih podvzetjih na Hartmansweillerkopfu smo vjeli več sovražnikov. Poročnik Udet je dosegel svojo 36., poročnik Löwenhardt svojo 31. zmago v zraku, poročnik Jakobs je zbil zadnje dni svojega 20., 21. in 22. nasprotnika. — v. Ludendorff.

NEMSKO VEČERNO POROČILO.

Berolin, 30. junija. (Kor. urad.)

Z bojnih front ničesar novega.

Vas Merriss leži ob železnici Bail-leu - Hazebruck, vas Vieux Ber-quin par kilometrov južno od te železnice, mesto Merville pa ob Lysi ter ob železnici Armentières - Hazebruck. Torej so Angleži poizkusili nemško fronto prebiti v smeri na Armentières. — Vas Bucquoy leži ob srednji velike ceste Arras - Albert. — Vas Amblyen leži na južnem bregu reke Aisne, 10 km zapadno od Solissons, vas Cutry pa 4 km južno od Amblyensa. — Hartmannswillerkopf je 956 m visoka gora v vzhodnem višavju Gornjih Vogezov, 20 km severo - zapadno od mesta Mühlhausen.

Ameriška perijoda na francosko - angleški fronti. Poročevalec »Nieuwe Rotterdam Courant« piše iz Francije, da to, kar je videl na Francoskem, ga prepričuje, da se je pričela sedaj ameriška perijoda vojne. Več znakov je za pravo entente med Amerikanci in Francozi kakor pa med Angleži in Francozi. Nekaj Francozov je rekel, da Amerikanci Francoze bolj razumevajo kakor pa Angleži. Poročevalec opisuje tudi obsežne ameriške vojne naprave za fronto. Iz Washingtona poročajo, da bo od 22. julija dalje mobiliziranih 220.000 mož, tako da bo koncem julija mobiliziranih 397.961 mož.

Berolin, 28. junija. (Koresp. ur.) Veliki glavni stan 28. junija zvečer. Severno Lyse in južno Aisne smo se borili v obrambo južnih delnih napadov sovražnika.

FRANCOSKO URADNO POROČILO.

28. junija zvečer. Južno od Aisne smo napadli jutraj od južno od Amblyensa do vzhodno od Montzoberta. Namen je bil vzeti skladišča orožja, ki jih je bil sovražnik v tej pokrajini postavil. Na fronti 7 km so vrde naše čete v nemške pozicije ter zavzele Fosse, en Haut, Laverzine in višine severo - zapadno od Cortryja. Naše čete so prodrele do zapadnih izhodov iz St. Pierre - Agle in do hriba južno od te vasi. Naše prodiranje je doseglo gotove točke v razdalji 2 km. Število dosedaj naštetih vjetih znaša 1060. Sicer z ostale fronte ni poročati ničesar pomembnega.

ENTENTNA VOJNA KONFERENCA.

London, 30. junija. (Koresp. ur.) Ententna vojna konferenca v Londonu je sklopala o korakih, ki jih je treba storiti, da se zagotovo Angliji in bojujočim se zaveznikom gotove surovine in da se jim omogoči čim prej popraviti, kar so jim prizadejale zadnje izgube škode in zagotoviti industrijske potrebe.

Ententne delavske konference.

London, 27. junija. (Koresp. ur.) Reuter. Renaud, zastopnik francoskih delavskih socialistov, je na delavski konferenci dal zagotovilo, da so francoski delavci odločeni, nadaljevati boj, dokler so-važnika ne preženo iz Francije in Belgije, ne vrnejo narodu. Albert Thomas je rekel, da priznavajo tudi delavci zaveznikiških narodov, da jim vojaška zmaga ne bi zadostovala. Slediti bi ji moralo plemenitejši mišljenje in sila delavskega pokreta. Van der Velde je izjavil, da bi bili belgijski socialisti v zasadenih pokrajinah pripravljene, udeležiti se mednarodne konference, pa samo pod pogojem, da bi tam ne bilo navzočih onih, ki bi izdali načela internacionalizma. Branting je pripomnil, da je predvsem prišel, da priporoča internacionalno socialistično konferenco. Se vedno se mu zdi mogoče, med socialisti osrednjih sil dobiti moč, ki bi bili pripravljeni, zavreči zagospodovalni sistem, ki se zanj bori pruzizem.

Churchill, Grška in vojaški položaj.

London, 27. junija. (Kor. ur. — Reuter.) Munitsijski minister Churchill, ki je danes zvečer pri praznovanju prve obletnice vstopa Grške v vojno, govoril v Mansionhouse, je omenil jako ohrabrujočega razločka vojaškega položaja sedaj in pred enim letom. Ameriški vojniki na stotisoče prihajajo na Francosko, Italija je dosegla zmago. Treba je pričakovati še več izgub od pomorskih čolnov, ki pa ne morejo preprečiti, da bi novi svet ne prhitel staremu na pomoč. Kuhlmann in grof Hertling nista bila v stanu, da bi pred svojimi rojaki in pred nevtrali prikrili svojo skrb. Kljub zmagam so Nemci potrti, mi pa smo krepke volje kakor vedno. Bilo bi prazno govorjenje, prerokovati o trajanju vojne, gotovost, da slednji pride zmaga in končni obračun, pa narašča, in tudi Grška požanje svoj del slave.

Nikolaj Nikolaievič car?

Berolin, 29. junija. Iz Moskve poročajo, da je bil baše proglasen veliki knez Nikolaj Nikolaievič za carja nove Rusije.

Moskva, 28. junija. (Kor. ur.) Brzljavka predsednika eksekutivnega komiteja iz Jekaterinograda dne 24. junija označa vest o umoru prejšnjega carja za provokacijsko laž.

Kižev, 27. junija. (Koresp. ur.) List »V. Rodina« izve od nekega člana sovjetske vlade, da je govorica o umoru prejšnjega carja neresnična. Car in njegova rodbina so zdravi in izven nevarnosti. Malo verjetno je tudi poročilo, da postavijo carja pred revolucionarno sodišče.

Darmstadt, 28. junija. (Koresp. ur.) Kakor poročajo od pristojne strani, se po semkaj dospeli poročili govorice o umoru bivšega carja ne potrjujejo.

Tatarska republika.

Stockholm, 28. junija. Po poročilih iz Petrograda je od Tatarjev postavljena vlada na Krimu morala odstojiti. Voditelj nove vlade je ruski general Tunkiev.

Amsterdam, 27. junija. (Koresp. ur.) Kakor poročajo »Algemeen Handelsblad«, je rekel Kerfenski v pogovoru z zastopnikom »Daily Chronicle«, da bi po njegovem mnenju politika aliancancv morala proti boljševikom določno zavzeti stališče. Ni jih smatrati za identične z ruskim narodom ali z demokracijo. Boljševiki se poglavito opirajo na armado in na delavstvo po mestih, pri kmetih imajo na malo zasloble. Gre za bojevanje proti Nemcem in ne za vmešavanje v rusko politiko. Kakor alianci niso pripoznali brest - litovskega miru, tako ga tudi ni pripoznala velika večina ruskega naroda.

Stockholm, 27. junija. (Koresp. ur.) Helsinforški korespondent »Aftonbladet« poroča: Po Petrogradu krožijo govorice, da je boljševiška vlada v Moskvi padla. Kornilov in Kalljedn da sta skupaj z nemškimi četami zasedla mesto. Nikolaja Nikolaieviča so baše sklicali za carja. Ljennin in Trocki sta neke pobegnili v Murman. Po istem korespondentu nemško vojaštvo odposlanstvo v sredo ni prejelo poročila.

(Opomba e. kr. tel. koresp. urada: Na Dunaj ni na pristojno mesto prišlo nobeno poročilo o takih dogodkih.)

Stockholm, 27. junija. (Koresp. ur.) Iz Helsingforsa poročajo, da so se v Omsku vršile pomembne konference med japonsko, sibirsko in kitajsko vlado glede skupnih operacij proti sovjetovim četam. Proti gotovim gospodarskim pridobitvam je Japonska pripravljena, Sibiriji pomagati. Vprašanje, ali Japonska poseže vmes, je še neodločeno.

Rotterdam, 28. junija. »Times« poroča dne 27. junija iz Petrograda, da se je tamkaj razglasilo, da prihodnje tri dni ne bodo delili kruha in krompirja. Občinstvo mora živeti od posušenega sočivja. Večkrat se kak moški ali ženska od oslabelosti zgrudi na tla. »Novoj Vvedomosti« poročajo, da meščani po smeteh brskajo po odpadkih. Vse dragocenosti, kar jih ni pokradnih, ljudje zastavljajo, da si kupijo živil. Oboroženi delavci na ukaz petrogradske občine hodijo po okolici iskati žita, pri čemer se pogosto pripetijo krvavi spopadi s kmeti. Vladi v živilu se plenijo, straže more in ranijo, ljudje so hladni do vseh vojaških in političnih dogodkov, vsa pozornost je obrnjena samo na gospodarske razmere. Nemci in Skandinavci prihajajo v velikem številu na Rusko, da bi iz teh razpadanih razmer kovali kapital in izbili angleško konkurenco.

Moskva, 27. junija. (Koresp. ur.) Listi poročajo, da je bil Petrograd štiri dni brez vsakega dovoza. Od 26. vagonov žita iz Ufe je dospelo v Petrograd samo 11.

Rotterdam, 28. junija. »Havas« poroča iz Moskve, da se je prvi poskus po Ljenninovem načrtu, rabiti oborožene delavce, da bi po vaseh nabirali živila, klaverno ponesrečil. Oddelek oboroženih delavcev je prišel v vas Novgorod, kmetije pa so se branili, dati živil, nakar so delavci sami začeli iskati živila. Kmetije so jih napadli, 27 delavcev ubili, 8 ranili, druge pa vjeli.

Politične vesti.

— Shod v St. Jurju ob južni železnici, ki ga je sklical načelnik Jugoslovanskega dr. Korošec za nedeljo 30. t. m., so oblasti prepovedale.

— Tržaški namestnik trgovski minister? Z Dunaja poročajo, da utegne biti tržaški namestnik baron Fries-Skene imenovan za trgovskega ministra.

— Nemški publicist o Čehih. Te dni se je mudil v Zagrebu glavni urednik berlinske »Vossische Ztg.« dr. Redlich, da prouči hrvatske razmere. Dr. Redlich spada med one trezne nemške jurnaliste, ki skušajo razumeti današnje stremenje Čehov in Jugoslovancev po svobodi. Tako je nedavno priobčil dr. Redlich v »V. Z.« članek, ki skuša nemški javnosti podati nekoliko objektivnih opazovanj. Pričenja z aneksijo Bosne in Hercegovine in omenja, da je poglavito nestanovitna politika monarhije na Balkanu, ki je pri vsaki svoji zmoti potegnila tudi Nemčijo seboj, vzrok, da avstrijski Slovani vidijo v Nemčiji svojo veliko velikega nasprotnika. Pri tem je pa Nemčija tudi kar na slepo dala vplivati nase sicer razumljivo, toda strankarsko stališče avstrijskih Nemcev do Slovanov. Čehi — meni pisec — so si prav tako malo kakor večina drugih Slovanov v svesti, da široki krogi Nemčije take protislovanske politike ne odobravajo. Vsaj zadnja preteklost res ni dajala prilike, zbuhati takšno mnenje. Čehi tudi ne morejo poslednjih svetovnopoličnih posledic izjaviti iz svojih lastnih želja. Sele sedaj pričenjajo slutiti, da tista preje nameravana obkroževalna politika s pomočjo Angleške ne bi bila imela trajne vrednosti, da torej Slovanstvo svojega nasprotnika nima iskati tako zelo v Nemčiji, nego na Angleškem in da bi rusko-angleško nasprotje moralo izbruhniti z absolutno potrebno, ako bi mreža najokornejših nesporazumljenj in kratkovidnosti ne bila omogočila premeteni angleški politiki, da iz enodnevnega konflikta obeh svojih najmočnejših nasprotnikov razpihne svetovni požar. Ni se čuditi, pa tudi ne vznemirjati, da avstrijski Slovani vobče blizu stojičja, če tudi nebestvena nasprotja smatrajo za važnejša, oddaljenejša ali globlja pa za postranska. Od teh malih narodov ni zahtevati, da naj imajo daljši pogled nego nemški svetovni narod, in da bi se zaradi dalj postavljene ciljev do sosedja kazali spravljivejši, med tem ko Berlin živi še vedno v sponah bridkoslovnih besedi Bethmann-Hollwega o nasprotstvu med Germanstvom in Slovanstvom. Ali ti avstrijski Slovani, ki so bili v stanu pojmiti vseslovanski pojem in mu, četudi v pogubnem nesporazumljenju doprinasati krvave žrtve, so sedaj zadosti zreli, zapopasti tudi posledice tega prvega svetovnopoličnega miselnega poizkusa, ako jim te posledice razumljivo predočimo. Sprava med Nemci in Čehi ne vzraste iz ozkih čeških lokalnih pojmov, nego samo iz razumevanja svetovnopoličnih skladnosti. To razumevanje mora priti iz središča nemškega bivanja in nemške moči, priti mora iz Berlinu. Tam, kjer lokalni razdori ne kale pogleda v daljavo, mora šele bivati jasno, svetovno-politično mišljenje. Potem uvidijo tudi Čehi ne samo, da je njih protor v zvezi z Nemci, ampak da ta zveza ne more obstojati bolje, kakor če je posredovalka pomlajena Avstrija. — Kakor je videti, ima Redlich mnogo dobre volje. Toda ta dobra volja je kakor kapljica v oceanu.

— Romunska zbornica sprejela mirovno pogodbo. Romunska zbornica je sprejela 28. pr. m. mirovno pogodbo. Poslanci Vagaonescu, Courcenu in Cuza so protestirali proti mirovnemu pogajanjem. General Averescu je izjavil, da je on prvi na fronti izustil besedo mir, ali miru, kakoršen je sklenjen, on ne sprejme.

— Grška v vojni. Pariz, 29. junija. Grški kralj Aleksander je odgovoril na brzojavko, ki jo je bil dobil od Poincarrea povodom obletnice vstopa Grške v vojno z zahvalo za izraženo zaupanje v koptni uspeh zaveznikiških armad.

— O Kuhlmannovem govoru. Iz londonskih poročil je posneti, da je naziranje merodajnih angleških krogov o govoru državnega tajnika dr. v. Kuhlmannu tole: Nobenega dvoma ni, da je hotel nemški državni tajnik Angliji sporočiti, da bi mogel priti z Angleško glede glavnih vprašanj do sporazuma, če se pusti prosta roka na vzhodu. Kuhlmannov govor smatrajo za očitno mirovno ponudbo, ki je bila v bistvu namenjena Angliji. Kar se tiče Francoske, se Kuhlmann v tem oziru nič ne trudi. Glavni interes govora dr. v. Kuhlmannu leži v osvetlitvi notranjih nemških razmer. Razbrati je iz tega govora, da so prevladni nemški krogi zelo v skrbeh. Avstrijski poraz je te skrbi še zelo povečal, ker Nemčija uvideva, da nima ničesar upati od Avstrije, marveč da ji bo morda Avstro-Ogrska že v kratkem samo breme. Kuhlmannov poskus je zelo neokreten, ker ne more biti nikdo pripravljen skleniti miru, ki bi pristupil, da anektira Nemčija severno Rusijo in ruske pokrajine na jugu. Iz govora se namreč popolnoma jasno vidi, da smatra dr. v. Kuhlmann Kurlandijo in Livlandijo kot del Nemčije.

— Nemško - avstro - ogrska konvencija. Salzburg, 28. jun. Najbrže se bodo 9. jun. nadaljevala med Avstro-Ogrsko in Nemčijo pogajanja o izgradnji zveze med tema dvema državama. Poglavito se bodo posvetili o voj. konvenciji in o različnih skupnih gosp. zadevah. Zborovanja se bo udeleževalo nekako 60 avstrijskih, ogrskih in nemških državljanov in politikov, med njimi državni tajnik von Kuhlmann, podkancler v. Payer, zunanji minister baron Burian, sekcijski načelnik Gratz iz zunanjega ministrstva in oba trgovinska ministra baron Wimmer in Sztrenyi. S prehrano preskrbi goste Ogrska.

— Nemško - irska zarota. O nemško-irski zaroti piše »Daily News«, da izjava lorda Wimborna v lordski zbornici, da mu o kakem nemško-irski zaroti ni bilo ničesar znanega, označuje, če je resnična, politiko vlade napram Irski kot vredno, najhujših tradicij ruskega policijskega sistema. Lord Wimborne pravi, da si je vlada za hrbtom irske uprave celo to afero izmislila. Le na ta način je mogla vlada poslati v prognanstvo mnogo sinfinov in odstraniti iz irske uprave vse osebe, ki so čutile za Irco. Nemško-irska zarota je bila samo pretveza, da se ni uvedla humerula.

Z Goriškega.

26. junija 1918.

Rečem ti, da mi ne porečeš. Na Dunaju se je vršilo dne 16. junija veliko nemško zborovanje, katerega so se udeležili Nemci iz cele Avstrije. Kot vstopnica je služil udeležencem dokumentiran apetit na slovansko ozemlje in na Slovence. Zborovanje je otvoril sam dunajski župan dr. Weisskirchner in se povzdignil med drugim do sledečih trditve: »Ne gre več, da poplavlja slovanska povodenj z juga in severa neovirano nemške dežele. V varstvo svojih otrok zahtevamo jezovo, da ohranimo svojo posest. Nadalje zahtevamo, da se prepovedo prodajati v nemških deželah zemljišča Nemcem in da se zagotovi bodočnost naših otrok v nemških šolah, ker kaže pogled na dunajske srednje in visoke šole, da ni skoraj več prostora v njih za naše otroke.« Seveda mu je občinstvo ploskalo navdušeno. Kdo bi si bil mislil, da smo Slovenci taki »kerdeci«? Mi poplavljam nemške dežele, mi ogrožamo nemško posest, mi kupujemo nemške hiše in posesti v nemških deželah in naši otroci izganjajo iz dunajskih šol že vse nemške otroke! Eno kraljestvo bi dali za ono kravo, ki bi se tei Weisskirchnerjevi trditvi ne smejala. Weisskirchner je pač poznal svoje poslušalce in bil prepričan, da prenesejo vsa njegova pretiravanja oziroma izmišljotine. Ni se motil. Vse je odobravalo njegove besede in se skrbno oziralo proti vohodu, če niso že prišli Slovenci izganjati nemške zborovalce z dunajskega rotova. Tak respekt pred nami nam more in mora biti le v zadoščenju in v izpodbujanju k nadaljnjemu delovanju v tej smeri.

Nemško šolstvo v Primorskem. »Tagespost« je priznala v svoji večerni izdaji dne 19. junija, da je ustvarila vojna, česar se ni posredilo večletnemu delovanju v mirnih časih; nemško realno gimnazijo v Opatici. Če trdi list sam, da je bilo v drugem letu zavodovega obstanka 26 učencev v prvem in 25 v drugem razredu, potem lahko sklepamo, da se je gimnazija otvorila samo za 25 otrok leta 1917. Ne verjamemo, da bi bili vsi ti otroci Nemci. Če niso, bodo pa ostali in glavna stvar je pač ta, da je dograjen lep in močan stebel nemškega mostu do Adrije. Za par otrok se na tako lepih krajih takoi ustanovi gimnazija. Poročilo samo pravi tudi to, da bo razvoj tega zavoda mnogim družinam omogočil naselitev na jugu monarhije, s čimer se uvršča avstrijska Riviera v večji meri, kakor doslej v službo nemške ljudske sile. Boje se torej, da ne bo dovolj otrok za ta zavod, zato že sedaj agitujejo, naj se nasele nemške družine v popolnoma slovanske kraje. Ta slučaj je udaril pravzaprav dr. Weisskirchnerja, otvoritelja nemškega zborovanja dne 16. junija na Dunaju, po ustitih. V teoriji lažejo ti nemški voditelji o nevarni slovanski ekspanzivni sili, v praksi pa prihajajo oni sami v našo deželo, ustanavljajo nemške šole in se polasačajo našega ozemlja. Najlepše je pa dejstvo, da dobi par otrok nemških privravnancev takoi ljudsko in srednjo šolo, med tem ko so domači slovanski otroci pastorki v tem oziru.

V žigalice bo sedaj razdeljevala naša aprovizacija. Na vsako glavo bo prišla ena škotlica. Ni mnogo, a kar je glavno, je to, da so prišle žigalice pravočasno v našo deželo. Naši ljudje so postali vsled pomanjkljive aprovizacije tako šibki, da se jim dela je zama pred oči. To temo pa naj sedaj preganjajo dobrodošle žigalice. Po Goriškem je dandanes nevarno hoditi. Ne mislimo ročnih granat, tem smo se že privadili, kakor ci-

gan lazicam. — Kamor greš, povsod zadeneš ob nemški stebel. Postavljeni so celo na takih mestih, kjer bi najmanj pričakovali. Iz tal rastejo, kakor gobe ob dežu. Stavbene ekspoziture, ki navadno nimajo ne delavcev, ne materiala, imajo oboje, da si postavijo tak nemški stebel. Voditelji ekspozitur so namreč Nemci in se seveda ne morejo sporazumeti s strankami. Zdi se človeku, da služijo ekspoziture edino le nemškim inženirjem in ne našemu ljudstvu. Zato pa napreduje obnova tudi tako počasni Slovenski inženirji, katere je zanesla vojna usoda bogve-kam, seveda niso za taka mesta, prevelika odgovornost je združena s tako službo in to odgovornost more prevzeti edino le Nemece nase!

Dvojnica mera? Semenske koruze je dobil naš okraj koncem aprila t. l. 11 vagonov, Furlanija pa 27 vagonov. Naš okraj je popolnoma uničen, razen ajdovskega sodnega okraja so bile vse občine evakuirane. Furlanija ni toliko trpela in kmalu za fronto je bila tudi pod sovražnikom dobro obdelana. Da ni bila semenska koruza pravično razdeljena, kažejo slučaj, da so naši ljudje, ki niso dobili dovolj semena, hodili v Furlanijo in kupovali za drag denar (10 K kg) koruze, poslano v Furlanijo za seme. Taka razdelitev se pač ne more zagovarjati in to je le en tipičen slučaj. V tem razmerju so se razdeljevale tudi druge stvari, zato bi pa naše ljudstvo rado dobilo vpogled v to delovanje.

Naša aprovizacija napravi sedaj poskus, koliko odporne sile so si še ohranili Gorjanci. Govori se, da dobi vsakdo meseca julija samo 1½ kg koruzne moke, neizgibno marmelade, nekaj osvenega riža in — suhe češnje. Se bo lušno! Ta poskus nosi lepo ime: obnova Goriške.

Vesti iz primorskih dežel.

Oprostite — za obnovo Goriške. »Osrednji odbor« ponovno nujno priporoča goriskim rojakom, ki hočejo priti za oprostitev od vojaške službe, bodisi za obnovo svojih posestev ali za sodelovanje pri splošni obnovi, naj nikar ne pošiljajo svojih prošnji edinole »Osrednjemu odboru«, ki ne more vlagati v svojem imenu in v vsakem slučaju takih prošnji. Dogovorimo se merodajni mesti priporoča nujno kot edino pravilno naslednjo pot: Vpoklicanec sam, ali njegova rodbina, ali pa občina naj točno izloži znani evidenčni oprostilni list (Enthebungs - Evidenzblatt) v treh izvodih; tam je točno izpolniti vse rubrike. Zupanstvo naj vse napovedi potrdi in oprostitev priporoči in pošlje takoi glavarstvu. Ako tudi to priporoči in hitro odpošlje, je dobra podlaga za ugodno rešitev s tem narejena. Datum in številko glavarstvene rešitve, ter vse običajne podatke pošlji te potem »Osrednjemu odboru«, ki poskrbi, kar je na Dunaju treba ukreniti. — Kdor ne stori tako, naj si pripiše posledice samemu sebi. »Osrednji odbore« ne more delati čudežev, dasi je že dosegel veliko takih uspehov preko predpisov. Treba pa vendar enkrat dosledno korakati po predpisani poti, kajti prepogosto vendarle ne smemo pričakovati, da »Osrednjemu odboru« na ljubo šele v ministrstvu sestavljajo tiste evidenčne pole. Upamo, da bo ta opomin konečno koristil dobri stvari!

Begunec izven Primorske. »Osrednji odbor« na Dunaju I. Bankgasse 2 prosi begunce, ki mislijo ostati vsaj do jeseni v begunstvu, da naznanijo svoje naslove. Zadošča tudi le, da si izbere v vsakem kraju enega zaupnika, ki bo prejemal dopise in pouke »Osrednjega odbora« za vse begunce. Naznani naj se nam pa številko begunskih rodbin in oseb v vsakem kraju. Prosimo to v interesu beguncev samih.

Smrt med begunci. Umrla je danes po noči v deželni bolnišnici v Ljubljani gosna Eliza Prinčič, soproga gosp. Karla Prinčiča, priv. uradnika iz Gorice in posestnika v Brdih. Pogreb bo jutri popoldne ob 6. uri.

Apel na železniške tatove. Spoštovani neznan gospodje tatovi! Stroge in neusmiljene so kontribucije, ki jih na korist svoje tatinske aprovizacije oziroma prekupčevalnice nalagate premnikom blaga, ki se prevaža po železnih. Tako ste naložili tudi naši občini kontribucijo 346 kg sladkorja in jo iz same prijaznosti kratkim potom prevzeli v zaprtem plombarnem vagonu nekje na potu iz Trsta preko St. Petra v Ilirsko Bistrico. Železniško-uradno potrđilo pravi, da ste pozabili že na progi Trst - Opčine tržaško plombo nadomestiti s svojo plombo in je morala postaja na Opčinah izvršiti Vaš posel. Ker delujete inkognito in vam ni drago, da bi znala desnica, kaj dela levica, odstranili ste uradno općinsko plombo in jo nadomestili s svojo, ki ne nosi imena, in tako zmešali štrono onim, ki bi radi pogledali v Vašo tajno delavnico. Hvala vam, da tako lajšate bremena istrskemu prebivalstvu, ki se koplje v obilici hrane! Naša občina na primer res ni prelela v tekočem letu, torej v šestih mesecih niti praha moke za kruh ali peko, dobila pa je povprečno na osebo okrog 10 kg koruze, to je 270 kg na mesec. Pač prešli smo tudi nekaj moke v teh šestih mesecih, in sicer 425 kg takozvane redilne moke po 4 K kg za občino, ki šteje 6800 prebivalcev. Da ni usmiljenih slovenskih sr — kraniških in deloma tudi štajerskih in neusmiljenih prekupčevalskih oderuhov, pozabili bi že bili, kaj je kruh! Čemu torej k naši hrani sladkor? Doseli smo dobivali sladkorja toliko, da so se komaj honorirale redne izkaznice. Z gornjo pošiljavitjo nam je bilo po daljših mesecih nakazano nekoliko sladkorja preko običajne itak prikrajšane kvote, tako da bi se pomagal en mesec šibkim otrokom, bolnikom, invalidnim vojakom na dopu-

stu — tu ste nastopili Vi s kontribucijo in ste tem siromakom izpred ust požarili kosček sladkorja. Želim, da bi vsako noč skozi mese dni romale mimo Vas procesije sušanih otrok, onemoglih starcev ob bergljah, pohabljenih, slepih invalidov, izmučenih vojakov, prihajajočih na dopust k svojem, in da bi vam tulile na uho: »Dajte nam sladkor nazaj, hienec! Ali ste čuli, da bi banditi, tolovaji oropali siromake? Prizanesite vsaj bednemu istrskemu ljudstvu! — Podgrad v Istri, dne 24. junija 1918. — Vodia občinske aprovizacije.

Dvakrat oženjen mož umoril svojo prvo ženo. Ob Mandaljeni pri Sibeniku so našli truplo neke ženske na železniškem tiru. Pozneje se je dognalo, da je umorjenka Marija Poborac, hči Simna Zagida, ki se je poročila v Sibeniku leta 1916, z Jurijem Poborcem, mornarjem iz Lukušena pri Zadru. Potem se je izvedelo, da je ta Poborac dvakrat oženjen. Poborca so prišli in kmalu je priznal, da je on umoril svojo prvo ženo. Drugič se je bil oženil leta 1917, na Lestovu z Marijo Šimčičevo. Vse se čudi, kako se je mogel oženiti dvakrat v tako kratkem času skoro na enem in istem kraju.

Sklep šolskega leta na e. kr. slovenskih državnih gimnazijih goriskih — (Zaposlovalni tečaj v Trstu). Včeraj sr je zaključilo na tem zavodu šolsko leto z zahvalno službo božjo. Uspeh je povoljen. Vseh dijakov skupaj je bilo vpisanih 218 in sicer v I. a in I. b razredu 116, v II. 44, v III. 23, v IV. 13, v V. 7, v VI. 9 in v VII. 6. Maturo je napravil 1 ekstermist. Proforski zbor je bil tako-je sestavljen: Vodia prof. Andrej Inavec, profesor Martin Mastnak, Fran Povšic, dr. Karel Prijevec, dr. Leopold Cermelj, dr. Fran Šimčič, Robert Kenda, Vid Mosche, pater Otton Kocjan, dr. Andrej Budal in dr. Oton Lovrenčič.

Na zaposlovalnem tečaju e. kr. goriskih učiteljev v Trstu se je zaključilo šolsko leto 28. t. m. Izdala so se državnoveljavna izpričevala. Zavod je obiskovalo 54 gozencev in 73 gojenk. Vsi četrtletniki so bili pripuščeni k zrelostnemu izpitu.

Poroka. Poročil se je gospod Zdravko K. a. n. i. k. e. kr. vladniški učitelj v Trstu, z gospodično Lojzko Bratušev o v Gorice.

Korporal, ustreljen na Opčinah. V bližini postaje na Opčinah so našli mrtvega nekoga korporala. Ustreljen je bil z dvema strelama in večkrat z nožem zaboden. Baje se je bil zapletel v pretep z nekimi vjetniki.

Otrok pod tramvajem. Ko je vozil tramvaj z Opčin v Trst, se je približal neki šestletni deček vozu, ki ga je pograbil in razmesaril. Otrok je umrl kmalu na to.

Begunska družina, katere biva sedaj na Nižjem Avstrijskem, bi rada prišla na Kranjsko, in sicer kot delavna moč na kako kmetijo, ali pa zvela kako posestvo v najem. Poisnila daje Posredovalnica za goriske begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38/1.

Dnevne vesti.

— Ranam, dobljenim na bojišču je podlegel 16. t. m. v Feltru v Italiji topničar Vlado Vovk, doma z Bleda, star komaj 18 let. Čast junakul!

— Padel je na italijanski fronti 19. pr. m. mlad junak Ivan Gajšek iz Grada.

— Čast tajnega svetnika je podelil cesar podpredsednik državnega sodišča profesorju na češki univerzi v Pragi dvornemu svetniku dr. Emilu Ottu.

— Imenovanja. Poštni svetnik v Gradcu Josip Reidlinger je imenovan za podpravnika poštnega in brzojavnega ravatelja v Trstu, višja komisarija pomorske oblasti dr. Anton Bjelič in dr. Valter vitez Catharin sta imenovana za tajnika pomorske oblasti in računski revident v skladiščih v Trstu Enel pl. Zuccoli za računskega svetnika.

— Velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. »Družba sv. Cirila in Metoda« v Ljubljani naznanja, da se vrši letos velika skupščina v Ljubljani dne 11. avgusta t. l. ob 10. uri popoldne v Narodnem domu. — Podružnice se vsled tega pozivljajo, da takoi skijejo svoj občni zbor, ter naznanijo vodstvu podružnične odbore in delegate. Nabrani denar, kakor članarino in darove je poslani na vodstveno blagajno, kakor običajno po poštni poloznici ali pa po poštni nakaznici.

— Slovensko ženstvo posebno občuduje vseh ljubljanskih ženskih podružnic Ciril in Metodove družbe vabim k zelo važnemu sestanku, kateri se vrši v torek, dne 2. julija ob 5. uri popoldne v mali dvorani Narodnega doma. — Franja dr. Tavčarjeva.

— Občni zbor Dramatičnega društva v Ljubljani se vrši v četrtek dne 18. julija v gostini pri »Zlatorog« v Ljubljani. Začetek ob 4½ uri zvečer. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika. 2. Volitev odbora in nadzorstva. 3. Slučajnosti. K obilni udeležbi vabi vladno odbor.

— Za doktorja filozofije je bil promoviran 28. t. m. na gorški univerzi gimnazijski suplent g. Josip Puntar, Čestitamo!

— Tržaška deželna poslovalnica penzijskega zavoda. Deželnosodni svetnik dr. Edvard Pollak v Trstu je imenovan za upravitelja tržaške deželne poslovalnice penzijskega zavoda. Poslovalnica se istosčasno vrne z Dunaja zopet v Trst.

— Na škofijski privatni gimnaziji v St. Vidu pri Ljubljani je napravilo maturo vseh sedem dijakov razreda in sicer vsi z odliko. Imenujejo se: Ciril Metod Bernot iz Hriba pri Hinjah, Janko Demšar iz Sestranske vasi, Anton Mrak iz Loga, Josip Perlatel iz Skra-njeka, Josip Presnik iz Zol, Albert Relec iz Tolmina, Adolf Zorec iz Skofje Loke. — Učencev je bilo na zavodu koncem leta 314.

— Za zopetno otvoritev kolodvorske dolenske železnice v Ljubljani. Državni železniški svet je v svoji seji 28. pr. m. sprejel nujni predlog g. Kneza za zopetno otvoritev kolodvorske dolenske železnice v Ljubljani.

— Društvo vpokojenih učiteljev. V odborovi seji dne 3. julija 1918 ob 3. uri popoldne homo sprejela v društvo

vpokojeni učitelji vse novo zglasene vpokojene učitelje, njihove soproge ali vdove in vpokojene učiteljice. — Korist vsakega zahteva, da se po dopisnici ali osebno zglasite vsaj do poldne 3. julija 1918 pri društvenem blaginiku Mariborova ulica 18, ali pri društvenem tajniku Vodovodna cesta 28. — Priglasite se tudi oni vpokojenci, kateri vlečete pokojnino iz Stajerskega ali katerega drugega učiteljskega deželnege pokojninskega sklada. Vsak vpokojenec naj pristopi društvu takoj, ko vstopi v pokoj, ker je po spremenjenih pravihli določba preskušnje določena na celih šest mesecev. — V slozi in organizaciji je naša moč. Eden za vse in vsi za ednega in pogumno naprej, da se rešimo v burinskih časih! — Ljubljana, dne 27. junija 1918. — Davorin Jundič, društveni tajnik. Simon Punčuh, blaginik.

— Prošnja. Kateremu iz Rusije se vračajoji vjetnikov je kaj znano o usodi korporala Florijana Maierja, doma z Gor. Stajerskega, ki je bil svoj čas zaposlen v trgovini v Ljubljani? Kot vjetnik je bil zadnji čas zaposlen v tovarni za soto, trdka Jasiunski v Kochmi. Gubernija Wladimirska. Od oktobra 1917. pa so izostala vsa poročila. Za vsako vest bom hvaležen in vse stroške povrnem. — Hamersak, Ljubljana, 7.

— Vrednostna pisma v prometu z italijanskim okupiranim ozemljem. Pisma z označeno vrednostjo (izvzemši uradne pošiljke) na etapne poštne urade s krajevnim označbo v zasedenem ozemlju Italije ne smejo vsebovati nikakih plačilnih sredstev v kronski valjavi. Tak pisma se sprejemajo v svrhu odposliljanja po pošti le tedaj, če se pokažejo popre nezaprte sprejemajočemu uradniku, da prežleda vsebino. Ako je pri tem vse v redu, mora odposiljatelj pismo pod nadzorstvom sprejemajočega uradnika sam zapreti.

— Vojna pošta. Posiljanje blagovnih vzorcev je dovoljeno odsljed po obstoječim pogoji na vojno poštini urad št. 254; ustavljeno pa je na vojno poštne urada št. 454 in 530.

— Promet zasebnih vojnopoštinih zavrtikov je dovoljen odsljed po obstoječim pogoji na vojnopoštne urade št. 570, 574, 584, in 585; ustavljeno pa je na vojnopoštne urada 397 in 454.

— Poštini promet z nezasedenim ozemljem v Romuniji. Odsljed je dovoljeno posiljati v nezasedeno ozemlje Romunske vse vrste pisemskih pošilk, tako navadne, kakor tudi priporočene, izvzemši pošiljke z povzetjem. Pristojbine so iste, kot v svetovno - poštnem prometu. Pisma se morajo predati odprta.

— Umrli je v Ljubljani gospod Anton Debeljak, med. drogist, po dolgi mukopolni bolezni. P. v. m.

— Mučen prizor. Iz krogov občinstva nam pišejo: V nedeljo 23. t. m. se je vršil k Sv. Križu večji pogreb, katerega se je udeležilo mnogo ljudi. Vseled slabega vremena je ostala skupina dam in otrok na pokopališču, čakajoč, da jena deževati. Med temi sta bila tudi dva fanta, ki sta pričela pomagati grobarju pri orkšenju grobnice. Posebno vnet je bil desetleten deček, ki je povedal, da stanuje pri Sv. Križu, da raznim strankam cvetice zaliva in goji. Da je to res, se je videlo, ker je zelo spretno in okusno vence in šopke razstavljaj, katere je grobar star moč, že stit tega dela, kar tja na kup položil. Deček je vse popravil, travke zrvnal, da so se napisli že od daleč lahko brali. Krog šeste ure se naenkrat pripodi nek mlada dama v črni obleki, pustivši svojo družbo za sabo, začne brez povičarja neumljeno udrihati z dečkom po fantu ter vpiati: Kaj pa krataš tukaj, krem po policaja, pošte tunkaj kratki, marš stran, da hčrt sich schon alles auf! Ta pretep pri odprtih grobovih je napravil na vse navzoče silno mučen vtis in slovenski pesniki pokopališča so se upravičeno zgrajali nam nastopom fine dame. Dosedaj še nismo poštini Slovenci oropali nobene grobnice, se manj pa naši otroci.

— Obvestilo. Trdka Vaso Petrič, nasl. I. Samec naznanja svojim c. odjemalcem na debelo in drobno, da ostane trgovina zaradi počitnic trgovskega osebja in nakupovanja novega blaga cel mesec julij zaprta. (3187)

— Jože Virant. V Vel. Laščah je preminul včeraj popoldne tamkajšnji župan, posestnik in trgovec gospod Jože Virant, komaj 46 let star. Bil je med ustanovniki občinskega društva in Sokola, prvemu ves čas odbor. nik, slednjemu starosta. Zvest pristaja naše misli, navdušen in poštovan. Za občino si je stekel zlasti v teh časih nemalo zasluga. Radi mirnega značaja in vsestranske poštrevljivosti je bil daleč znan in splošno priljubljen. Obranimo pokojnemu tovarišu prijazen spomin!

— V Kranju je umrl gospod Leopold Puhaar, starejši, posestnik in izdelovalec minskih kamnov. Dosegel je visoko starost 90 let.

— Iz Višnje gore nam pišejo: Nekako čudno se nam je zdelo, ker se je v št. 135. »Slovenskega Naroda« nasvetovalo, naj bi mestni župan po »bodu« skliceval sposobne osebe, da bi se vezbale, kako je brizgalne pripraviti k uspešnemu delovanju. — Čemu neki po »bodu«? Saj ima vendar živče prostovoljno gasilno društvo prav dobro godbeno orodje na razpolago; le škoda, da ni več trobentačev, ker so štirje najboljši godbeniki padli na bojni polju! In žal, da ima požarna bramba zdaj samo 4 reči štiri člane, in sicer: podnačelnika, blaginika in dva izvršjoča člana. Pred 30. leti je s požrtvovalnostjo ter navzle nasprotovanju ustanovil prostovoljno gasilno društvo bivši nadučitelj Janko Škerbinec. Pod njegovim večletnim načelništvom je imelo društvo 38 članov in svojo izvršno godbo. Da je višnjegorsko gasilno društvo pri več požarih prihitelo na pomoč in tudi uspešno gasilo, je vobče znano. Drzni in pogumni gasilci so stavili celo lastno življenje v nevarnost pri velikanskem požaru v Velikih Pečah pri St. Vidu. Za mesto Višnje gore, kakor tudi za okolico, je neobhodno potrebno, da se zopet oživi gasilno društvo. Brizgalne, kakor tudi vsa druga potrebna orodja, da je na razpolago. Tedaj krepko in pogumno na nogo! Ker je prepotrebno gasilno društvo je vsled ljubezanja in nepotrebnega prepira propadlo, je nujno potrebno, da se zopet zedini, ker le: V slozi je moč.

— Iz Loza. Dne 9. t. m. sta praznovala najobličnejše zdravju zlato poroka

gospod Gregor Lahi in njegova soproga Franja v najobličnejšem krogu svoje rodbine. — Bilo srečno se mnogo, mnogo let zdravih in veselih.

— Izkoriščanje naših rudarjev. Iz krogov rudarjev rudkopov za boksit v Bohinju nam pišejo: Družba, katere last je rudkop za boksit v Bohinjski Bistrici (Wocheint-Gesellschaft) je svojim delavcem že več kot eno leto dolžna več tisoč kron na »službu« ter znašajo zaostanki pri posameznih delavcih po več sto kron. Nekaj časa so dobivali delavci še živila, zlasti moke, in sicer dokler je bil v Bohinjski Bistrici še nastavljen obratovodja A. Rebolj. Seveda se takrat družba sama ni brigala, da bi delavcem preskrbela najpotrebnejših živil, marveč je moral skrbeti za to Rebolj sam ter si je za poslana živila, ko mu je pošlo lastnega denarja, moral iskati posojila pri raznih posestnikih, da je mogel blago, ki je dospelo na postajo, takoj plačati. Obratovodja Rebolj je tako izdal za delavce malo ne vse svoje prihranke, od delavcev pa ni mogel zahtevati svojega denarja nazaj, ker je ostajala družba sama dolžna plačo. Namesto da bi bila družba obratovodji Rebolju hvaležna, da se je toliko brigal za njene delavce, pa mu je ravnatelj družbe I. B. skupaj s svojo soprogo delal le ovire. Rudarji so se pritožili na c. kr. rudarski urad v Ljubljani in na c. kr. okrajno glavarstvo v Radovljici, a navzlic temu od 1. marca 1917 do danes niso dobili izplačanega še niti vinarja zaostankov. Na mesto prejšnjega obratovodje Rebolja pa so postavili nekoga Korošca, ki niti slovensko ne zna in ki se je popolnoma postavil v službo izkoriščevalcev. Odkar službuje on pri družbi, gre z aprovizacijami delavcem neprestano ravno pot. Družba je bivšemu obratovodji Rebolju še danes dolžna okrog 3000 K na plači in stroških, delavcem pa okrog 30.000 K. Pripomniti še treba, da si je družba z vojnimi dobavami zaslužila težke milijone. — To poročilo se glasi tako gorastano, da je nujno zahtevati intervencije in pojasnila oblasti.

— Odda se tobačna trafika v Sv. Luciji v radovljiškem okraju. Invalidi in vdove in sirote v vojni padlih in umrlih vojakov imajo prednost. Prošnje do 13. julija na finančno ravnateljstvo v Ljubljani.

— Iz Brežic nam pišejo: Dne 7. julija t. l. ob 8. zvečer vrši se v Narodnem domu v Brežicah koncert. Sodelujejo g. Leopold Kovač, koncertni pevec (tenor); g. Pavel Debeve, koncertni pevec (bariton); gđc. Marija Jurman, klavir in moški oktet pod vodstvom gospoda Zorka Prelovca.

— »Johana z Vodie« je bila 27. pr. m. v Celju obojena na dva meseca strogega zapora, ker je hotela tudi v Celju delati čudežev.

— Zalec. Na novostanovljeni trirazredni deški meščanski šoli se vrši vpisovanje in sprejemni izpit v I. razred dne 15. julija 1918 ob 8. zjutraj. Pristop imajo tudi deklice kot hospitantke. Učni jezik je slovenski, vendar je tudi preskrbljeno za temeljito priučenje nemščine kot drugega deželnege jezika. Ta učni zavod ima trgovsko - obrtno smer ter je prva šola te vrste na Sloven. Stajerju, ki bo nudila našemu narodu višjo in širšo obrazbo za praktično življenje.

— Slovenski stalno nameščeni v Mariboru. Iz Maribora nam poročajo: V petek, dne 14. junija se je vršil ob številni udeležbi in prav živahnem razgovoru ustanovni občni zbor. Sklicatelj prof. Voglar je orisal bedo uradništva in naglašal potrebo združenja vseh slovenskih nameščenecv v trdno organizacijo, ki naj skuša ublažiti bedo svojih članov in njihovih družin s tem, da vpliva ali sama, ali pa v zvezi z nemško organizacijo na vlado in njene organe, da zviša draginske doklade v razmerju z dragino, da ne pušča cenam hiteti še višje, da omogoča društvu, da si nabavi razne življenjske potrebščine skupno. Profesor Marin je priporočal ustanovitev konsumnega društva v velikem obsegu. Ker se pa v sedanjih razmerah tako podjetje ne da lahko izvršiti, se je naročilo odboru, da to vprašanje študira in skrbi, da se zopet vse potrebno na katerikoli način že zdaj. Zelo važna je tudi opomba predsednikova, da bo treba skrbeti za mladino s tem, da zbiramo otročiče svojih članov, jim prirejamo ob priliki majhne igre in izlete, da ne podivjajo v teh ravno zanje nevarnih časih. Velikega pomena pa bi bila akcija, da pošiljamo svoje otroke na deželo. Nemci skrbje za mestne otroke povsod s tem, da jih spravljajo k znanim kmetom, kjer pomagajo po možno, stiti pri delu in društvu plačujejo še povrh zanje vsaki dan po 2 K. To vprašanje naj vzame odbor takoj v pretresovanje. Vsi člani naj javijo število otrok, ki bi jih radi dali na deželo in rodoljubni na deželi, ki bi bili voljni jih prevzeti, naj se prijavijo pri odboru, ki ukrene potem vse potrebno. Da pa vé vsakdo, kam se naj obrne, navajamo naslov predsednika: Prof. Fr. Voglar, Maribor, Karnerjeva cesta 3. V odbor so se izvolili zastopniki vseh stanov, in sicer: predsednik: prof. Voglar; odborniki: Arhar Anton, uradnik okraj. glavarstva; Brečko Ign. pismošojca; Horvat Cencika, trgovca v Cirilovi trgovini; Korošca Ivan, sprovodnik; Korošak, nadoficijant na sodniji; Marin Stanok, profesor; Resnik Franc, davkar; Šparl Avgust, stolni kaplan; Zebot Fr., urednik; Bajt Ignacij, učitelj v kaznilnici; Pegan, nadučitelj v kaznilnici.

— Strah v Mariboru. Dopisnik nam poroča: Dne 24. junija ob 1/10. popoldne je nenadoma počilo četrto topovskih strellov. Par sekund pozneje je zabučala velika sirena usnarne »Freunde« v Melju, nato ona kurilnica in delavnice južne železnice in oglašili so se zvonovi vseh cerkva. Vmes pa je propotela požarna bramba in tudi ljudi »alarmirala«. Odigravali so se prav čudni prizori. Ljudstvo je po veliki večini drvelo kot brez uma proti domovom in kričalo v različnih jezikih »letalci«. Isto je storila policija in požarna bramba, ki je kakor na kakšnem dirkališču drvela v skoku skozi mestne ulice. Kmalu so tudi drugi vozilki zvedeli, zakaj gre in pričelo je divje vrvenje po ulicah in cestah. Težki zvonovi se gnañ v diru, lažji v divjem skoku. Vsak je skušal drugega prehiteti, vmes vpitje žensk in moških. . . . Policija in požarna bramba sta čisto odpovedali; mesto da bi spravljali vprege kot predpisano, v prostorne veže, katerih je na stotine, so pustili, da so se odigravali prizori počestnih dirk. . . . Še slabše je bilo po nekaterih, zlasti mestnih. Šolah. V ljudski šoli na malem vezbalšču so zgneti vseh šest razredov v eno pritičeno sobo in ko je alarm po 1/4 ure prenehal, so ukazali deci, da morajo na doma bežati in se nič ustaviti. . . . Našljeno je bilo na Glavnem trgu, ki je bil dokaj dobro obiskan. Komaj je priletel policaj in povedal, da se bližajo letalci, so se razkropile ženske na vse vetrove, kmetice pustivši svoje kočare

začasno brez varstva. Mnoge niti toliko časa niso imele, da bi bile denar sprejele za ravnokar sklenjeno kupčijo. . . . Mesto je bilo na mah prazno. Le tu pa tam kakšen radovednež, čakajoč, kdaj se prikažejo aeroplani. Brzojav je prinesel obvestilo, da so nad Celjem Do Maribora niso dospeli. Od Poljčan so zavili proti jugu - vzhodu, smer na Zagreb. Trosili so propagandne listke znane vsebine, od katerih je eden baje padel zelenkastemu Norbertu Jahnju na glavo.

— Za pošto oficijantino v Ljutomeru je imenovana Hedvika Gorjanc. Feldmaršal Conrad. Kakor nam poročajo iz Gradače se nahaja fml. Conrad v Gradeu in se bo najbrž tam nastanil.

— Italijanski aeroplan nad Zagrebom. Dopisnik nam piše iz Zagreba: Letalo, ki je obiskalo Ljubljano, je metalo iste Trumbičeve letake in nad Zagrebom. Krožilo je čisto nizko nad mestom dokaj časa. Naroda se je zbralo na desetstote, mnogi so pozdravljali letalo z robc, misleč da je lastno, ki vzleta za reklamo vojnega posojila. Razočaranje, ko so prečitali vsebino reklame, je bilo hudo. Letalo je nemotno odletelo proti jugu - vzhodu in aviatiki so odnesli najbrž najboljši vtis radi gostoljubnega sprejema.

— Pomanjkanje tudi na Hrvatskem. Iz Zagreba nam pišejo: V Zagrebu se pričena čutiti, da smo v zadnjih tednih pred novo žetvijo. Po dolgem dolgem času se dogaja prvič, da prihodnji mesec ne dobimo več polne krove moke, in še to, kar bo, ne bo več bela, ampak koruzna in črna. Izgledi na novo žetev so pa skrajno slabi. V moči vse gnije in črvi so izpodgrizli skoraj vso pšenico in koruzo.

— Redka slavnost. Poročajo nam iz Sarajeva, da je 10. m. obhajal slovenski rojak veleposestnik iz Bosne, gospod Janez Tavčar z gospo Ano svojo zlato poroko, kateri so prisostvovali mnogobrojni njeni otroci, vsi do enega vojaki. Cerkvene obrede in mašo je obavil knezoškof ljubljanski dr. Anton B. Jeglič. Bog živi vrli slovenski par!

— Zgubljena je bila v soboto popoldne v Prešernovi oziroma Wolfvovi ulici srebrna damska ura z zapestnico. Poštini naditelti jo naj odda proti nagradi pri policijskem ravnateljstvu.

— Trgovina modistinj Minke Horvat na Starem trgu ostane zaprta do 1. septembra t. l.

Aprovizacija.

— Prodajalec moke se vabiljo, da se zanesljivo zglase v sredo, dne 3. t. m. ob 9. uri popoldne v mestni posvetovalnici radi nakazila blaga, ki se bo oddajalo na izkaznice za moko.

— Petrolej za čevljarje, krojače, šivilje in hleve se bo nakazoval v mestni posvetovalnici v torek, dne 2. julija od 9. do 12. ure popoldne. Ti obrtniki morajo prinesiti s seboj rečeno legitimacijo, s katero prejemajo izkaznice za živila. Vsi drugi prosilci za petrolej pridejo pozneje na vrsto. Čas izdaje prejemnic za druge opravilce se objavi v listih.

Prosveta.

— Historično slovnico slov. jezika, ki jo je spisal prof. dr. Štrelci, je predložilo Zgodovinsko društvo v Mariboru visoki Jugoslavenski akademiji v Zagrebu s prošnjo za podporo. Kakor se sedaj poroča, je akademija slovnico pregledala in določila večjo subvencijo, ki pa še vedno ne zadostuje, ker so ostali domači zavodi in slovenski rodoljubi večinoma gluhi. — Pa tudi številni naročniki se je prav nizko. Zeleti bi bilo, da se oglašje še drugi vsaj sedaj, ko jim tudi podpora akademije jamči, da bo knjiga res obogatila našo znanost.

— Citalniški koncert v Novem mestu. Novomeška citalnica je priredila v prostorih Narodnega doma preteklo nedeljo 23. junija krasen glasben večer, ki je nudil občinstvu najpopolnejši umetniški užitek. Temu je pripomogel vzorno izbran spored in dovršeno izvajanje vseh glasbenih točk. Na tem koncertu je nastopila tudi prvič pri nas klavirska virtuosinja gđc. Dana Koblarjeva, ki ni pokazala s svojim, umetniškim izvajanjem klavirskih točk samo dovršene tehnike igranja, ampak tudi globoko razumevanje težavnih skladb, ki zahtevajo intenzivne poglabitve v bistvo pesnikovega idejnega bogastva. — Tako ji je nudila Chopin - Lisztova »Dekliška želja« ali pa Smetanova etuda Na morskem bregu priliko, da je pokazala svojo tehnično virtuosnost, medtem ko nam je v Chopinovem »Nocturnu« podala umetno prve vrste, ki nam predstavlja tipično stran Chopinovega sloga, namreč bolestno mehko razpoloženje in sanjavo. — Njeno sugestivno tudi na poslušalca. — Njeno umetniško izvajanje vseh klavirskih točk je imelo globok vpliv na vse poslušalce, vsled česar je žela od občinstva najvišjarnišo pohvalo. — Pevske točke je pela priznana in vsem priljubljena koncertna pevka gospa Pavla Lovsetova ob klavirskem spremljevanju gospe M. Sedlarjeve, ki se je istotako pokazala kot izborna spremljevalka pevskih skladb. Pretresljivo dramatično je učinkovala Foersterjeva »Ob oknu« slikajoča obupno stanje zapuščenice deklice, zroče v zimsko pokrajino, kjer se pelje na saneh njen nezvesti k poroki. Nasprotno od te skladbe je učinkovala Lajovicjeva »Bujni vetri v polju«, ki slika nagajivo hihitanje vetrov preko sirnih poljan in veselo razpoloženje mladeniča. Skladba je uglasbena popolnoma v duhu Koljicove stpe poezije. Višek pevskih skladb so tvorile brez dvoma tri Zupančičeve pesmi iz »Cicibanac«, ki jih je uglasbil Jos. Pavčič. Sedaj se je pokazala intimitnost in vsa krasota Zupančičeve otroške lirike, pomislimo le na »Uenavankoc, o katere lepoti glasbe, pesniškega nežnega razpoloženja bi bilo nepotrebno razpravljati, ker se tako visoko umetnina lahko uživa le neposredno. Kdo se ni divil otroško naivnim pesmicam »Ciciban - Cicifu« ali »Vrabi in strahilo«, ki jim je pripomoglo do popolne veljave ga. Pavla Lovsetova s svojim očarujícím prednašanjem in ponolnim poglabljenjem v otroško psiho. Sledilo

je še več drugih glasbenih točk, ki so vse dosegle svoj namen in Strausovi »Pomladni glasice« so zaključili ta večer, ki je bil za Novo mesto nekaj izredno zanimivega in redkega, ko nam tako manjka takih visoko umetniških koncertov. Upamo, da se v kratkem priredi spet kak podooben umetniški večer, ki ima namen, buditi smisel za moderno glasbo. — M. Jarc.

— Vošnjakova ljudska knjižnica v Slovenski Bistrici, ki se je po dolgem vojnem spanju komaj pred par meseci otvorila, krasno uspeva. Iz daljnih krajev prihajajo kmečki bralci vsako nedeljo v tolikem številu, da morajo požrtvovalne knjižničarke sedaj že ves dopoldan izposojevati knjige. To je pač najrazveseljivejšje v našem sicer tako zaostalem okraju, ker vidimo, kako željno je naše zdravo ljudstvo izobrazbe. Knjige pa tudi rodijo vidne uspehe. Knjižnica je zelo velika, pred kratkim pa si je nabavila zopet vse najnovejše slovenske knjige, tako, da ima sedaj dovolj primernega čtiva za priprsto ljudstvo, kakor tudi za izobražence. Segajte torej pridno po teh svojih najboljših prijateljih, spomnite se nas pa tudi z denarnimi prispevki, da bomo lahko knjižnico vedno izpopolnjevali. Knjige se izposojujejo ob nedeljah dopoldne v hotelu »Avstria« od 9. do 10.

— Slovenska Bistrica. Dramatično društvo iz Maribora priredi dne 14. julija v Slovenski Bistrici popoldne ob 4. velik koncert z igrjo. Po sporedu bo prosta zabava s petjem, šaljivo pošto, srečolovom itd. Za to našo prvo prireditelj tekom vojneka časa vlada še sedaj v celii okolici velikansko zanimanje. Nastopilo bo okoli 50 izurjenih pevcev. Natančnejši spored bomo še pravčasno objavili.

— Koncert »Dramatičnega društva« v Mariboru. Pet let že ni bilo v Mariboru koncerta. Večina prejšnjih pevcev in pevk je razpršena na vse vetrove. Zato smo z začudenjem čitali poročilo, da namerava nastopiti zbor 70 oseb. Skrbelo nas je, ali bo res mogoče organizirati v teh časih toliko pevskih osebja in ga navaditi na redne vaje ter si upati z njim na oder. In z boječim nezaupanjem smo stopili v krasno okinčan vestibul Narodnega doma. A že samo pogled na mnogosteven zbor, ki je kljub ozkim prostorom v najlepšem redu nastopal in odstopal od odprtega odra, je navedel občinstvo z zaupanjem. Takoi se je videlo, da vzdržuje večja roka red. Spored je obsegal tri točke za gosli s spremljevanjem klavirja, tri mešane zborce, dva ženska dvospeva in en moški četverspev. Bruchov koncert za gosli, ki ga je igral g. Fr. Seranjek, je poleg Beethovenovih, Mendelssohnovih, Brahmovih in Dvořakovih koncertov za gosli eden najodličnejših te vrste. Vsi ti koncerti zahtevajo po originalu orkestralno spremljevanje in so bolj simfonije s solo - goslimi. Gosp. Fr. Seranjek je igral Bruchov koncert s spremljevanjem klavirja. Pijanistinja je rešila svojo težko nalogo z izjemno virtuosnostjo. Solista g. Fr. Seranjek smo občudovali kot priznanega umetnika in rojenega muzika že pred leti. Tekom zadnjih let pa kljub razmeram ni počival, temveč z veliko vno svoj prirojeni dar. Posebno se mu je posrečil v Bruchovem koncertu Adagio s svojo kantileno, ki spominja na Mendelssohnovo mehko, a tudi v ostalih delih te skladbe se je izkazal pravega mojstra. Nadalje je igral drugi del Dvořakovega koncerta z velikim plemenitim glasom. Ta pristno slovanska melodija s svojo komplicirano strukturo je bila za širše občinstvo pač težko umljiva. Tem lažje umljiva je bila ljubka Kocianova Serenada. Ki je bila izvrstno igrana vkljub težkim pohodom v oktavah in tercah.

Ti trije komadi, ki bi zastodovali že skoro sami za samostojen koncert, so tvorili višek koncerta in so dosegli tudi velik in trajen uspeh. Izbornemu pevovodju g. I. Trafeniku se je zahvaliti, da so tudi mešani zbori resnično izborno uspešni. Če se pomisli, da je bil pevski zbor šele pred kratkim sestavljen, se res čudimo pridnosti in vztrajnosti pevovodje in zbora. Posebno lepo so se glasili sveži ženski glasovi ter globoki, močni basi v najbolj učinkolnem Volaričevem a capella - zboru »Mogočno pesem naj doni« s sopranskim in altskim samospesom (gospa Stular in gospodica Stupca) in v Schwabovem zboru »Dobro jutro«, polnem zibajočih se valčkovih melodij. Ta zelo spretno izdelan pevski valček, v kojem ima vsak glas svoj delež na melodiji, se je moral ponoviti. Spremljal ga je na klavirju iako spretno gosp. Milko Voglar. V te večje točke je bil izvršen moški četverspev s spretno petim bariton-solom ter dva izborna ženska dvospeva. Solisti Stular in Stupca sta peli iz Dvořakovih moravskih dvospevov pesem »Zalata«, iz katere je donel pristni češki narodni čut, ter Vilharjevo »Na goru« z globokim čustvom in pravim izrazom. Spretno ju je spremljal na klavirju g. Stular. »Dramatičnemu društvu« in zlasti neutrudljivemu predsedniku prof. Voglarju smo prav hvaležni, da nam začena prirejata v teh težkih časih koncerte ter nam nudi priliko, pozabiti za nekaj trenutkov vsakdanje skrbi.

Razne stvari.

— Dragi krojači v Budimpešti. Budimpeštanska policija je nastopila proti nezasišani cenam, katere so zahtevali nekateri krojači za obleko, in sicer za novo obleko prve vrste 1500 K, za obrnjenje stare 240 K. 150 krojaških mojstrov bo strogo kaznovanih.

— Provizijski škandal v Zagrebu. Demetrovič Evgen, lastnik »Jutranga« lista, je po odkritju M. Bauerja od »Agramer Tagblatta« zahteval od trdke Kranz v Zagrebu za dobavo papirja 5 odstot. provizije — 98.000 K. Zato velik škandal in »afera«, ki se sedaj preliva v raznih izjavah in proizjavah. Ali pride do tožbe, se še ne vé. Najbrže da ne, ker izgleda, da je stvar resnična.

— Jamstvo podjetja za delavcu ukradeno obleko. V neki pivovarni blizu Augsburga v Nemčiji je bila nekemu delavcu ukradena obleka in obutev v vrednosti 160 mark. Delavci so večkrat prosili, naj jim uprava da prostoro, katere bo mogoče zakleniti, da bo obleka na varnem shranjena, ali uprava ni hotela ugoditi želji delavcev. Oni ukradeni delavci se je obrnil do obrtno sodnije v Augsburgu, ki je razsodila, da je trdka dolžna plačati delavcu 160 mark odškodnine in štiridestotne obresti, ker se je pregrešila proti v obratu potrebni skrbi, do katere je obvezana po § 276 drž. zak.

— Ceden dogodek. V Korneuburgu pri Dunaju se je zgodil te dli zanimiv slučaj. Stotnik N., ki bi se moral poročiti z neko Korneuburško, s katero je imel 12letno

ljubinsko razmerje, se je kar na lepem odpeljal v Budimpešto in tam z drugo poročil. Prva njegova nevesta je za to seveda izvedela po njegovih tovariših. Ko se je pripehljal od poroke v Korneuburg, ga je čakala na kolodvoru. Ni slabega slutje je šel stotnik z njo v mesto, a ko dospeta do magistrata — se vname pravcati boj. Dekle mu je iztrgalo iz nožnice sabljo in ga parkrat vsekala po hrbtu. V tem hipu leti pa zblje stotnik klobuk z glave in jo vleče za lase čez Glavni trg. Tisočglava množica je spremljala ta prizor z jako neprijaznimi opazkami za stotnika. Službujoči stražnik je oba aretiraj in zaveza je pred vojaškim sodiščem.

Gospodarstvo.

— Dobava konj iz Ukrajine. »Deželno mesto za vnovčevanje živine« upa dobiti v najkrajšem času večje število konj v starosti 6 do 7 let iz Ukrajine. Te konje bo »Deželno mesto« razdelilo izključno le med poljedelce, posebno one, ki so oddali veliko živine za vojaške namene. Konji bodo znatno cenejši, kakor so splošno pri nas. Prekupi oziroma trgovci s konji so od te dobave izključeni. Ko bodo konji došli, se bo to razglasilo v časopisih in pod kakimi pogoji se bodo oddali. Ukrajinski konji je troje vrst, težki kmečki, srednji, lahki in mali. »Deželno mesto« si je vzorec teh konj na Dunaju ogledalo in se mora reči, da so živali prvo vrstne, krepko in zdrave, le vsled daljnega transporta nekoliko mršave.

— Oddaja izloženih oprav. Ministrstvu za deželno bran je došlo mnogo prošnji in predlogov, da bi se trajno, ali vsaj začasno pustile po ministrskem ukazju z dne 25. junija 1917, drž. zak. št. 271 (§ 2. odst. A 11) oddaji zavezane, iz bakra ali bakrenih zlitin obstoječe opravje izložit. Ministrstvo je o tem odredilo naslednje: Oddaji zavezane opravje, ki se nahajajo v praznih izloženih in v praznih ali zaprtih kupčijskih prostorih, obratovaliških itd., se morajo brezpogojno takoj oddati. Glede ostalih, tedaj onih oddaji zavezanih izloženih oprav, ki so resnično v porabi, so prevzemne komisije pooblašene, v oziroma vrednih primerih, na posebno prošnjo oddajnega zavezavca dovoliti rok do 1. septembra 1918 v ta namen, da si preskrbe primeren nadomestila. Ako pa se je izločitev že izvršila, in oddajalec iz tehničnih vzrokov prosi za vrnitev izloženih opravje je v onih primerih, kjer je to še mogoče, dovoliti vrnitev izloženih opravje, je v onih primerih, kjer za priskrbitev nadomestila.

— Avstrijski in ovrski podaniki, ki so vsled svetovne vojne, vsled internacij ali sekvestracij utrpeli v Romuniji kako škodo, dobe če se da škoda dognati, povračilo, ako svojo zahtevo najkasneje do 1. julija 1918 prijavijo pri »Verwaltungsstab der Militärverwaltung in Rumänien, Schadensamt, Bukarest« v gotovih številkah in z navedbo dokazil. V katerem kraju zasedenega dela Romunije severno Donave so imeli oškodovanci svoje bivališče, ko je škoda nastopila, je vseeno. Po 1. juliju naznanjene škode se bodo vpoštevale le, če pritožnik dokaže, da ni kriv na zakasnitvi prijave.

— Stajerski deželni prometni zavod za živino. Iz Maribora nam pišejo: Stajerska c. kr. namestinja je zopet storila veliko neumnost: polastila se je urada za vnovčevanje živine. Ta urad je bil doslej v rokah simpatičnega moža, ravnatelja Schneiterja, strokovnjaka, ki se je zavedal odgovornosti, poznal težave kmetovalca in se zani tudi zavzemal. Namestinja je zavod »podeželela« in eden njenih prvih korakov je bil: izročitev vodstva uradniku - juristu, možu teorije, ki na praktično prav nič, ali pa le sila malo pozna težave in sedanje potrebe kmetovalstva - živinorejstva. Hkratu je bilo nastavljenih kar četrto urnih vodnih uradnikov, med njimi dež. posl. Opitz, od katerih vsaki mesečno vleče po 2000 K plače, skupaj torej 8000 K. Ker treba za teh četrto novih mest (uradov) tudi novih pomožnih moči v pisarne, ki baš niso slabo plačane, bode to obremenilo novo ustvarjeni urad s plačami in dijatami na leto za najmanj 120.000 K. Ta največja Celarjeva modrost je seveda nalezela povsodi na hud odpor: celo socialni demokrati so se pridružili kmetijski zastopnikom in v seji centralnega odbora c. kr. kmetijske družbe je njo zastopnik sodrug Muhič energično nastopil. Deželna komisija je vsled tega izvolila tričlanski revizijski odesk, v katerem so posl. dr. Verstovšek, grški podžupan dr. Gargitter in posl. Muhič, katerih naloga je, da kar najostreje nadzorujejo poslovanje tega novega zavoda. Namesto, da bi se čisti prebitek iz poslovanja vnovčevalnice bil prepustil za podpore kmetijstvu, je namestinja napravila urad, ki bo sam konzumiral precejšen del dohodkov, o katerih se le vé, da so ogromni. Kaj delajo sicer z velikim dobičkom, ne vé noben. kajti doslej še niso pokazali letnega obračuna. Se pač steka vse nekam, kamor ne spada in za to ne pridejo z barvo na dan!

Darila.

— Upravištvu našega lista so poslali: Za »Ciril - Metodovo družbo«: dr. Iv. Zabukovšek, odvetnik iz Šmarji pri Jelšah 40 K, in sicer 20 K ad U 162/18 in 20 K ad U 169/18, Rogatec, Franc Schmit iz St. Jerneja na Dolenskem 40 K, zbrali zavedni fantje šentjernejski v veseli družbi, med njimi je bil tudi rojak korvetni nadporočnik V. T., Janez Gorski iz Selzthalu 100 K z geslom: »Občutki ob priliki prihoda v tujino«, gorski strelski fantje, Ivanka Kunc v Dol. Logatcu 50 K, nabrala na osmini Toneta in na svatbi g. Rud. Kuharja v Zagorju ob Savi nabrali 21 K. Skupaj 251 kron.

Potrtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni

IONE

danes, 28. junija 1918 popoldne ob 6. uri v 16. letu umrl.

Pogreb je bil 30. junija t. l. ob 4. popoldan. Zadušnice se bodo brale v Semiču in pri Sv. Duhu.

Semič, dne 1. julija 1918.

Žaluječa rodbina Bukovec.

Potrži neizmerno žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, da je naš predragi sin, brat, gospod

Anton Debeljak

med. drogist

v soboto ob pol 10. uri zvečer, po dolgi mukopolni bolezni mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se vrši dne 1. julija ob 4. uri pop. iz dež. bolnice.

Se priporoča v blag spomin.

LJUBLJANA, dne 1. julija 1918.

Anton Debeljak, oče. Ivana Debeljak, mati.
Albert, brat. Gabriela, Minka, sestra.

Potrtega srca naznanjamo žalostno vest, da se je vsled sklepa Božje Previdnosti naš dobri mož, oziroma oče in brat

Jože Virant

posestnik, trgovec in župan občine Vel. Lašče

po daljši bolezni, previden s svetotajstvi za umirajoče, komaj 46 let star, danes popoldne preselil v večnost.

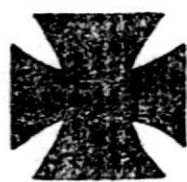
Pogreb draga pokojnika bo v torek, 2. julija ob pol enajstih dopoldne.

Vel. Lašče, dne 30. junija 1918.

Ivanka Virant, roj. Rigler, žena,

Marilja Glumšek, roj. Virant, sestra.

Joško Virant, sin.

V neizmerni žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je naš iskrenoljubljeni, nepozabni sin, brat in svak, gospod

VLADO VOVK

topničar nekakega polj. top. polka

dne 16. t. m. v Feltru podlegel ranam, dobljenim dan poprej na bojišču, v svojem devetnajstem letu.

Na Bledu v juniju 1918.

Žaluječa rodbina Vovkova.

Anna Puhar, posestnika vdova, naznanja v svojem in svojih otrok Leopolda, Franja, poročene Jakiše, in Josefine imenu, da je njen dobri in skrbni svak, oziroma stric, gospod

LEOPOLD PUHAR star.

posestnik in izdelovalec mlinskih kamnov

danes, 30. junija, ob poldvanajstih dopoldne po kratki in mučni bolezni, previden s tolažili sv. vere, v 91. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragga nam rajnika bo v torek, dne 2. julija, ob petih popoldne.

V Kranju, 30. junija 1918.

Dva tapetniška vajenca

sprejme trdka

J. J. Neglas v Ljubljani.

Tesarje in mizarje

proti dobremu plačilu (za hrano in stanovanje skrbjeno) sprejme ANTON STEINER, Ljubljana, Jernanova ulica št. 11.

Pozor!

Kupi se vsaka množina električne žice in več motorjev za veliko tovarniško podjetje. Pismene ponudbe pod „Električna žica 3191“ na upr. „Sl. Nar.“

Pisarniško moč

možna ali ženska spretno na pisalnem stroju, sprejme takoj odvetnik dr. Fran Gabrčič v Gorici. Plača po dogovoru.

Večja množina gnoj

odpadki od sadja, se prodaja pri veletrgovanju M. Rosner & Ko. Ljubljana.

Bolniški strežaj

za bolniško bratovsko skladnico v Trbovljah se išče. — Pogoj: Znanje slovenskega in nemškega jezika, samski stan, zdrav, trezen. Nastop takoj. Dohodki: Temeljna plača K 110.—, draginska doklada K 110.— vojna doklada 1 K za delavni dan. Ležišče v bolniški sobi, brez hrane. Ponudbe s prenosilno spricovalno na Bolniško bratovsko skladnico v Trbovljah.

Sprejme se

spretna pristavica

(majerca) za graščino pri Mariboru. Znati mora navadno kuhati, ravnanje z mlekom, pridelovati zelenjavo itd. Želi se znanje slovensčine. Vprašati je v Gradcu, Hofgasse 7, I. St. Leonhartsberger.

Vojaške provianture!

Dobavljam redno

liptavski sir

po najnižjih dnevnih cenah, večje množine. — F. A. Tydlit, Praga II., Gailigasse 25.

Ugoden nakup posestva!

V ponedeljek, dne 8. julija t. l., ob treh popoldne se bo prodajalo na licu mesta potom prostovoljne sodne dražbe

lepo posestvo

s hišo št. 26 v Ljubljanski ulici (Zelena Jama). Hiša je nova z 11 stanovanji, z lepo urejenimi gospodarskimi poslopji, zlasti z dvema moderno urejenima stajniškima hlevoma. Poleg hiše je sadni vrt in velik vrt za zelenjavo, okoli hiše več rodovitnih njiv. Na posestvo je napeljan vodovod in razen tega dve cisterni za skropljenje zelenjave itd. Najmanjši ponudek znaša 50.000 kron.

Natančnejša pojasnila daje pisarni odvetnika dr. Oteta Fetiha in notarja dr. Karla Schmidingerja v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. Dražbeni pogoji se morejo vpogledati tudi pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 34.

Pokrit voziček

je na prodaj v podkovski šoli na Poljanski cesti. Več se izve v tamkajšnji pisarni.

Išče se dijak

II. letnika Slov. trgovske šole, da bi poučeval učence pripravljajnega tečaja leta šole. Ponudbe pod šifro „Poduk/3219“ na upravnishstvo „Slovenskega Naroda“.

Prodaja se

krasno posestvo

pri Vidmu - Krškem, le radi smrtne slučajja. Posestvo je eno najlepših, krasna lega, poslopje skoro novo, lepa vila z verando, zraven veliki vinogradi, bogato obloženi gozdi, travniki in njive. — Več pove Fr. Tomšič, Videm ob Savi.

Dr. Stančič, odvetnik v Gorici, išče:

perovodjo, sollicitatoria in gospico za stroj. VARILO

občnemu zboru

kmetke posojilnice in hranilnice v Benetoki pri Kočevju dne 7. julija t. l. ob 3. uri popoldne v zadružni pisarni.

SPORED:

1. Čitanje revizijskega poročila in ukrepi vsled istega.
2. Poročilo načelstva in potrjenje računov.
3. Sklepanje o izbrisu zadruge iz združnega registra in vporabi čistega imetja.
4. Določitev hranitelja poslovnih knjig za predpisano dobo 10 let.
5. Slučajnosti.

Opozorila: Če bi ob določen uri ne bilo navzočih zadostno število udov, se bo pol ure pozneje zborovalo ob vsakem številu navzočih udov.

Načelstvo.

Vojaške provianture!

Dobavljam redno

liptavski sir

po najnižjih dnevnih cenah, večje množine. — F. A. Tydlit, Praga II., Gailigasse 25.

Ugoden nakup posestva!

V ponedeljek, dne 8. julija t. l., ob treh popoldne se bo prodajalo na licu mesta potom prostovoljne sodne dražbe

lepo posestvo

s hišo št. 26 v Ljubljanski ulici (Zelena Jama). Hiša je nova z 11 stanovanji, z lepo urejenimi gospodarskimi poslopji, zlasti z dvema moderno urejenima stajniškima hlevoma. Poleg hiše je sadni vrt in velik vrt za zelenjavo, okoli hiše več rodovitnih njiv. Na posestvo je napeljan vodovod in razen tega dve cisterni za skropljenje zelenjave itd. Najmanjši ponudek znaša 50.000 kron.

Natančnejša pojasnila daje pisarni odvetnika dr. Oteta Fetiha in notarja dr. Karla Schmidingerja v Ljubljani, Sodna ulica št. 11. Dražbeni pogoji se morejo vpogledati tudi pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 34.

Trgovina H. KENDA v Ljubljani,

ostane zaprta od 1. julija do 15. avgusta t. l.

PARLEPIH KONJ

bo v torek popoldne v hlevu pri Figovcu v Ljubljani na prodaj.

Kupim in plačam:

Za nove zamaške za steklenice kg K 80.—

„stare“ K 40.—

„šampanjske naravne zamaške, dolge ne

zlomljene (ne umetne zamaške) . . komad K 1.—

in jih prevzamem po povzetju brez prejšnjega vprašanja.

Za vroče plačam do K 12.— za komad. — Na vprašanja

odgovarjam takoj eventualno brzojavno. 3212

Leopold Markus, Gradec, Josefsgasse 1.

Odprto

Zlata - briljanti - ure - srebrnina

F. ČUDEN SIN

samo nasproti glav. pošte

v Ljubljani.

Prijazna postrežba.

Ivan Arko,

c. in kr. poročnik v rez.,

Marica Arko roj. Khun

poročena.

Ribnica, 1. malega srpana 1918.

Vsako stanovanje v naši domovini

okrasimo s podobo slovanskih apostolov

SV. CIRILA in METODA

Podoba v krasni barveni izvedbi v formatu 38x53 cm stane 2 K, s pošto 3 K. — Podobice sv. Cirila in Metoda za mladino 100 komadov 7 K tudi s pošto. Kolporterjem in trgovcem popust. — Poučna brošura A. Jaska: „Was ist die Cyrillo-Methodische Idee? Cena 2 K 60 H. Naročila ako se pošlje denar ali s povzetjem izvršuje Metod Melicharek, Velehrad (Morava). 3216

Opr. št. Nc VIII 157/18.

Prostovoljna sodna dražba nepremičnin.

Pri c. kr. okrajn. sodišču v Ljubljani odd. I. je po prošnji lastnika g. Jerneja Pirnat, trgovca v Ljubljani, Martinova cesta 8, na prodaj po javni dražbi sledeča nepremičnina, za katero se je ustanovila pristavljena izključna cena in sicer posestvo vlož. št. 206 kat. obč. Moste, obstoječe iz hiše št. 26 z dvoriščem in gospodarskim poslopjem (parc. št. 540/8), vrta parc. št. 540/7 in njiv parc. št. 540/4, 540/5 in 137/10, za katero se je ustanovila izključna cena v znesku 50000 K.

Dražba se bo vršila dne 8. julija 1918 ob 3. uri pop. na licu mesta v Zeleni jami, Ljubljanska ulica 26.

Ponudbe pod izključno ceno se ne sprejmo. Na posestvu zavarovanim upnikom ostanejo njihove zastavne pravice brez ozira na prodajno ceno.

Dražbeno izkupilo je položiti v roki sodnega komisarja. Dražbene pogoje je mogoče vpogledati pri c. kr. notarju dr. Karlu Schmidinger v Ljubljani, Sodna ulica 11.

C. kr. okrajno sodišče v Ljubljani
oddelek I. dne 25. junija 1918.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavnica: K 20.000.000.

Rezerve: okrog K 3½.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPEJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala:

Trst.

Podružnice:

Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opuzen, Split, Šibenik, Zadar.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzojavni naslov: JADRANSKA.

7

Telefon št. 257.

Stanje vlog koncem novembra 1917 ca. K 209,707.065-70.

Glavnica K 50,000.000.—.

Podružnica
v Ljubljani**Češka industrijalna banka**Stritarjeva
ulica št. 9.

Financiranje vojaških dobav.

::

::

Kredite za aprovizacijske nakupe.

Vsakovrstne bančne transakcije.

Srečko c. kr. avstr. razredne loterije.

Nakazila vojnim ujetnikom.

Lepo meblirana
mesečna SOBA
se isto do 20. julija, če mogoče z električno razsvetljavo. Ponudbe na L. M. poštni predal Spod. Šiške. — 3166

Več dobro izurjenih ::
čevljarstvih pomočnikov
se takoj sprejme na stalno delo. — Plača po paru 7-9 K. Hrana preskrbljena. J. Kos, Zagorje ob Savi 126.

Pisalni stroj nov
prodani. Ponudbe prosim na „poštni predal št. 143, Ljubljana“. — 3142

SUHE GOBE (jurčke)
kakor tudi druge zaplembe ne podvržene deželni in gozdne pridelke (maline, jagode, med itd.) kupuje po najvišjih cenah. M. RANT, Kranj. 2693

Kupi se VILA

ali majhna hiša.
Ponudbe pod „mesto 3171“ na upr. Slovenskega Naroda.

Hiša
enonadstropna, s trgovskimi prozori in prodajniško opravo, zgrajena pred nekaj leti, v jako dobrem stanju, se prodaja v Višnji gori. Poleg hiše vrt za zelenjavo, z obširnimi sadovnjakom in lastnim vodovodom ter druga poslopja za rejo živine. — Plačilni pogoji zelo ugodni. — Pojasnila daje tiskar: A. Buzinar, Ljubljana, Karlovska cesta št. 15.

Obvestilo!

Svojim cenj. odjemalcem prijazno naznanjam, da radi pomanjkanja blaga ostane moja trgovina **meseca julija** zaprta. 3201

S poštovanjem
modna trgovina
Pero Sierk, Ljubljana.

Naramnični ošivi

III-1181 en gros
papir in usnje . . . K 6.80
Spiral s svilu prevlečeni
K 13.50 in K 16.50 za tucat

Rudolf Bodenmüller,
Ljubljana, Stari trg št. 8.

DAMSKA

MESEČNA PREVEZA
zdravniško priporočena
Varuje pred otisčenjem, dobro vsesava, pije, komodna in praktična, varčuje perilo, se dobro pere ter ostane vedno mehka. Komplet, na garnitura K 12.—
18.—, na leta trežna K 24.— 30., najfiniša pa K 36.— in K 42.—
Porto 95 vinarjev. V varstvo žensk izmivalni aparat 40.—, 45.— K. Pošiljatev diskretna. — Higijena. blaga trgovina St. Potoky Dunaj, VI. Steingasse 15. 1199

Licitacije konj.

Pri stabilnih konjskih bolnišnicah se vrše v mesecu juliju 1918 licitacije konj sledeče: dne 27. v Mariboru, dne 2. in 16. v Radgonji, dne 14. v Šoštanj in dne 8. v Kranju. Začne se povsod ob 9. uri dopoldne. K licitaciji se puste le taki kupci, ki se izkažejo z legitimacijo od politične oblasti, v kateri je potrjeno, da so dotični poljedelci. 3218

USNJE - ni nabitki za čevlje, zelo zahtevani predmet, v veliki zalogi po konkurenčni ceni, nudi trgovcem v prodajo
H. SELJAK, LJUBLJANA.
Naročite vzorčno pošiljatev. 100 zavitkov K 135.

Advokat
Dr. Juro Adlešič
je otvoril
svojo pisarno v Ljubljani
Sodna ul. št. 6, II nadstr.

Vučkovičeva POZOR! Vučkovičeva
„Kubakava“ nadomestilo
„MILKA“

„MILKA-SOPULIN“ snežno beli lug
„MILKA“ Kristal vanilin-sladkor
„MILKA“ prašek za peko.

Dišave, ciper, paprika, cimet čisti, gar., piment, klinčki, janež, kocke za juho in golaž, ruski čaj, milo za brisanje, toaletno milo, keksi in vsa druga kolonialna roba dobi se edine po najnižjih dnevnik cenah pri solidni in znani trdnici

GIORGJE VUCKOVIC
Prva zagrebška importna in eksportna agenturna komisijonarna trgovina in tovarna „MILKA“ proizvodov s skladiščem na debelo

ZAGREB, Nikolićeva 9.
Zahtevajte cenike! 1161 Doktor je zaloga!

Alfonz Breznik
Ljubljana, Kongresni trg št. 15
(Nasproti nunske cerkve.)

Največja in najposobnejša trdnica in izposojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev na jugu Avstrije. Velikanska zaloga vseh glasbenih instrumentov, strun in muzikalij. Klavirje prvih c. kr. dvornih in komornih trdnic: Bösendorfer, Förster, Rudolf Stelzhammer, Böhl & Heitzman, Glos in Hofmann imam edino izključno le jaz za Kranjsko v zalogi ter svarim pred nakupom falsifikatov navideznega „pofelnja“.

Učitelj Glasbene Matice
in edini zapriž. strokovnjak c. kr. dež. sodišča
10 letna postavnob
vezna garancija
Učiteljevanje in popravljanje strokovniško in celo.

Srbečico, hraste, lišaje
odstrani prav naglo dr. Flesch-a izvir. postav. varovano „SEABA-FORM“ mazilo. Popolnoma brez duha in ne maže. Poskusni lonček K 3.—, veliki K 5.—, porcija za rodbino K 12.—.
Dr. E. Flesch's Kronen-Apotheke (Győr), Raab Ogrsko.
Zaloga za Ljubljano in okolico: Lekarstva „pri zlatem jelenju“, Ljubljana, Marijin trg. 880
Pozor na varstveno znamko „SEABA-FORM“

BARVA ZA OBLEKE
OBLEKA pobarvana izgleda in nadomesti NOVO. Vsak si lahko brez truda in stroškov prenove obleko bodisi iz kakršnega že biaga. Najmanjša pošiljatev 10 zaviti z navodilom s pošto K 10-20; trgovci 100 zaviti K 40.—, 1000 zaviti K 35.— za 100 zavitkov. — A. Postřizil, Graec, Stajersko, Steyrerg. 60 II. Commis. „Mehlata“.

MILIJON
umetniških razglednic.
Največja zaloga in izbira.
Marija Tičar, Ljubljana.
1888

PRI POMANJKANJU MOKE
je najboljši pripomoček „MEHLATA“-moka; je pridojati k vsem pekarijam, močnatim jedilom, kruhu, juham i. t. d., ker zaradi tega pecivo naraste, pridobi hranljivost, izdatnost, nasitljivost, lepo izgledanje, je sredstvo proti različnim boleznim. Vsebuje 10% sladkornih, 10% maščobnih snovi. Dobi se najmanj karton s 25 zavitki za K 75.—; pri 5 kartonih še 10% popusta. Mala prodaja je K 3-50.— Za event. vprašanja se prosí znamka. 2137
A. POSTŘIZIN, GRADEC, Stajersko, STEYRERG. 60 II., COMMISSION „MEHLATA“.

Največja slovenska hranilnica!

Mestna hranilnica ljubljanska
LIUBLJANA, Prešernova ulica št. 3

Je imela koncem leta 1916 vlog . . . K 66,800,000.—
hipoteknih in občinskih posojil . . . „ 27,600,000.—
rezervnega zaklada . . . „ 2,500,000.—
Sprejema vloge vsak delavnik in jih obrestuje najvišje po

večje in nestalne vloge pa po dogovoru. 159
Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo c. kr. deželne vlade.

Za varčenje ima vpeljane lične domače hranilnike. Posoja na zemljišča in poslopija na Kranjskem proti 5%, izven Kranjske pa proti 5 1/4% obrestim in proti najmanj 1% oziroma 5/4% odplačevanju na dolg. V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Za lepo, temno
kožuhovo GARNITURO,
se zamenjajo lina živila. — Naslov v upravnistvu „Slov. Nar.“ 3175

Prazne vreče

vsake vrste in suhe gobe kupuje vedno in v vsaki množini ter plačuje po najvišjih dnevnik cenah trgovska firma J. Kušan, Kranj, Gor. Istotam se sprejme trgovski učenc.

Hišnik ali hišnica

brez otrok dobi brezplačno stanovanje, da oskrbuje vse posle v hiši. Praša se v trgovini Fr. Iglit, Mestni trg št. 11. 3158

Kupujem umetno zobovje

in splošno vse, kar je starinsko. Posredujem pri prodaji posestev. **ALBERT DERGANC, brivec** Franciskanska ulica 10. 1458

Najnovejše umetniške ::

razglednice

in pisarni papir v 10/10 mapah do navija najceneje založba 2730

Miroslav Eisenmenger, Dunaj V. Schönbrunnerstrasse 48. Cenovniki zastoj.

Išče se pridna, močna, zelo moralčna

dekla
ki se razume na rejo svinj in kuratine. Prepisi spričeval (ne originali) in navstveno spričevalo župnika naj se pošlje na oskrbnišvo Banski dvor, Vinica pri Ormožu. Hegwiga Schweiger. — 3168

Na Christofovem

učnem zavodu, Miklošičeva cesta 8 (nasproti hotela Union), se vrši vpisovanje ves julij 1918 vsak delavnik od 2-6. ure popoldne, na ravnateljstvem stanovanju, Domobranska cesta 7, pa od 9-12. ure dopoldne. — Dnevni in večerni tečaj. — Pojasnila daje ravnateljstvo.

Rdečo detelijo repno seme, špinačo, motovilec

in vsa druga semena za jesen priporoča 3178

Sever & komp.
preje

Peter Lassnik, Ljubljana, Wolfova ulica.

Kupujemo

suhe GOBE, prazne vreče in vse vrste doma pridelana semena.

Prijave za

VIII. AVSTRIJSKO VOJNO POSOJILLO

sprejema po originalnih pogojih ter daje tozadevna pojasnila
podružnica c. kr. avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani.